

vpl. Pyhäjärvi

Torstai 18. elokuuta 2016

Pyhäjärveläisyyden vaali - Karjalan puolustaja

N:o 8 61. vuosikerta

Vernitsan- Sortanlahden kirjan julkistus on syyskuussa

Vernitsan ja Sortanlahden alueen kyläkirja julkistetaan syyskuun puolivälissä Ikaalisissa. Kirjatyöryhmä toivoo tilaisuuteen runsasta osanottoa, sillä työtä hankkeen eteen on tehty vuosikaudet. Tilaisuudesta voi lunastaa kirjan itselleen ilman postituskuluja.

SIVU 10

Puintipäivän töissä kotona Pyhäjärvellä ennen sotia. Kaino Gunnar Javanainen on säkittämässä jyviä, viljaa syöttäneiden tyttöjen nimet eivät ole tiedossa. Kuva uudesta kyläkirjasta.

Jäämerentien ja Petsamon liikenne oli sota-aikoina Suomen suurin kuljetusurakka

Jäämerentien ja Petsamon liikenteestä 1940-1941 on näinä aikoina kulunut 75 vuotta. Suomi oli silloin hyvin ahtaassa tilanteessa, jota helpottivat uskomattomiin suorituksiin pystyneet kuorma-autojen kuljettajat apulaisineen. Helppoa ei ollut, kun lasteja varastettiin, sääolot olivat vaikeat ja kuljetuskalustokin aivan toista kuin tänä päivänä.

SIVUT 8-9

Ivalo oli Petsamon linjan kuskien taukopaikka.

Sukukokouksia

Kesä on sukukokousten aikaa. Muun muassa Nännimäiset ja Äikiät ovat tavanneet toisiaan.

SIVUT 2-3

Nännimäisen suvun vanhin, Kerttu Peltonen istui kauemman pöydän päässä vaaleanpunainen pikkutakki päällään. Hän lausui runoja. Lähemmässä pöydässä Arja Pylväs katsoo suoraan kameraan, vieressään istuu miehensä Jorma Pylväs. Arja kertoi kokouspaikan historiaa ja kokemuksiaan opiskelua ajoilta siellä.

18. elokuuta 2016

Päivityksiä

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiöllä on takanaan lähes 70-vuotinen taival. Säätiömme tarkoituksena on nykyisten sääntöjensä mukaan "ensisijaisesti entisten pyhäjärveläisten taloudellisen ja henkisen toiminnan tukeminen ja kehittäminen". Käytännössä tämä tarkoittaa pyhäjärveläisyyden vaalimista monin eri tavoin. Säätiön hallintoelimet, hallitus ja hallintoneuvosto, kokoontuivat elokuun toisella viikolla päivittämään säätiön nykytilaa ja suunnittelemaan tulevaa toimintaa.

Tilaisuus oli tuloksellinen ja kaikin puolin onnistunut. Työryhmissä paneuduttiin mm. säätiön talouteen, Pyhäjärvillehden kehittämiseen, säätiön hallinnon toimivuuteen ja säätiön palvelulupaukseen koskien entisellä kotiseudulla tapahtuvaa toimintaa. Yhteenvedosta tästä suunnittelupäivästä voidaan kutsua myös säätiön strategiaksi.

Totesimme yhdessä, että moneen muuhun säätiöön verrattuna Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö on varsin avoin toimija. Siitä pitää huolen Pyhäjärvi-lehti, joka säännöllisesti kertoo lukijakunnalle viimeisimmät kuulumiset.

Säätiön hallintoneuvosto päivitti myös säätiön sääntöjä vastamaan nykyisen säätiölain määräyksiä. Sääntömuutos käsitellään kahdes- ja peräkkäisessä kokouksessa.

Toiminnallisesti ei sääntömuutos tule näky-mään ulospäin, mutta nyt olemme valmiit täyttämään viranomaisten uudet vaatimukset. Myös säätiön hallinnoimien rahastojen sääntöjä päätettiin uudistaa vastaamaan nykypäivää. Lahjoittajien alkuperäistä tahtoa kunnioitetaan, niin pitkälle kuin se on mahdollista. Erät rahastot on perustettu vuosikymmeniä sitten tilanteessa, jolloin varat tuottivat hyvää nimellistä korkotuottoa. Tällä hetkellä rahastovarojen korkotuotot ovat hyvin vaatimattomia. Jos alkuperäisiä ehtoja noudatettaisiin kirjaimellisesti, eräitä rahastoja uhkaisi "jäätyminen" säätiön taseeseen eikä avustuksia ja stipendejä voitaisi jakaa. Tämä tuskin oli lahjoittajien tarkoitus.

Säätiön talouden yksi kulmakivi nyt ja tulevaisuudessa ovat testamenttituotot ja lahjoitukset. Ottaessa vastaan testamenttilahjoituksia, olemme kaikin tavoin kunnioittaneet lahjan antajan tahtoa varojen kohdentamisesta. Olemme myös useissa tapauksissa sitoutuneet lahjan antajan muiston vaalimiseen. Kaikissa tapauksissa olemme toimineet täysin luottamuksellisesti ja testamentin tekijän nimeä ei ole julkaistu ennen kuin siihen on lupa. Tiedostamme sen, että näissä asioissa on toimittava hienovaraisesti. Jos asia on mietityttänyt jotakin lehtemme lukijaa, niin voitte ottaa yhteyttä esimerkiksi säätiön asiamieheen tai hallituksen jäseneseen.

Hyvät lukijamme: Kesän kukat lakastuvat ja aika taittuu kohti syksyä. Päivät lyhenevät, pimeävät illat valtaavat alaa. On elonkorjuu aika.

MARKKU PÄRSSINEN

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallituksen jäsen
markku.parssinen
@mtk.fi

Nännimäisen suvun kuulumisia

Vpl. Pyhäjärven Rahkajärvellä asuivat ennen sotia Nännimäiset. Sodan ja loista perheet taivalsivat Keski-Suomeen ja lopulta Satakuntaan. Tällä hetkellä perillisiä asustaa eri puolilla Suomea. Yhteenkuuluvaisuutta on lujitettu kokoon-tumalla muutaman vuoden välein yhteiseen tapaamiseen. Jonkun sukuhaaran jäsen ilmoittautuu tilaisuuden järjestäjäksi.

Vuonna 2013 olimme Suodenniemellä Kivikkolan Heikin, Eevan ja Anitan vieraina. Siinä tilaisuudessa Pehkosen Jukka Elinan myötävaikutuksella lupautui vuoden 2016 isäntäperheeksi. Näin oli kolmen vuoden välein so-vittu sukutapaaminen saatu selvitettyä.

Hyvissä ajoin tänä vuona tämä isäntä perhe oli tarttunut puuhaan ja kutsu kävi suvulle: Tervetuloa su-kukokoukseen 17.7.2016, klo 12.00. Paikaksi oli suunniteltu Aitoon koulutuskeskuksen (Lyyliintupa) Pälkä-neeltä, kauniin Pälkänejärven rannalta.

Pitkämatkaisimmat Itä-Suomesta olivat varmaan lähteneet jo hyvissä ajoin matkaan. Me länsirannikolta, noin 200 km etäisyydel-tä luotimme, että kyllä na-vigaattori ohjaa meidät sopivassa ajassa tilaisuuteen. Tämä vempeli kuitenkin kuljetti meidät pikku katu-jen kautta Tampereen

Tesoman läpi ja niinpä saa-vuimme vähän myöhästy-neenä perille. Onneksi joku muukin oli sekoillut mat-kan pituudessa ja löysi pai-kan vähän myöhästyneenä.

Tilaisuuden järjestäjät oli-vat iloisia ja tyytyväisiä lau-suessaan runsaslukuisen vie-rasjoukon tervetulleeksi juh-limaan.

Sopivasti ehdimme tilai-suuteen, sillä huomattava ohjelma numero, ruokailu oli vasta alkamassa. Seiso-vasta pöydästä kasasimme monenlaisia herkuja lau-tasillemme.

Joukossamme oli myös Aitoon emäntäkoulun en-tinen oppilas Arja Pylväs, joka kertoi koulun histori-asta ja opiskeluaikastaan kou-lussa vuosikymmeniä sit-ten.

Ruokailun jälkeen Kyl-likki Laitinen esitteli läs-näolevat suvun jäsenet. Hä-nellä oli luntilappu eri su-kuhaarojen jäsenistä. Tällä kertaa Amerikan ja Kana-dan sukua ei näkynyt juhla-paikalla.

Suvun vanhin 89-vuoti-as Kerttu Pelttonen ahke-roi mestarillisesti tarjoten meille henkistä hyvin voin-tia lausumiensa runojen vä-lityksellä. Sain häneltä yh-den hänen lausumansa ru-non kirjallisessa muodossa ja liitän ne sanat seuraavak-si tähän muistelmahan:

"Minä eläkemummeli olen hyvin tyytyväinen. Mi-nulla on aikaa yllin kyllin, jaan sitä toisillekin. Minua

ei kukaan määräile, omaksi ilokseni vain hääriäilen.

Ei ole minulla huolia, pai-nan pyllylläni keinutuolia. n. En kaipaa aikaa nuoruu-den. Se oli sotaa ja elämän nälkää puutteineen.

Tiedän, että vuoteni vä-henevät, mutta huonosta päästähän ne lyhenevät. Niin paljon on aihetta kiit-tää, sillä kiitoksen aihetta aina riittää."

Karjalan kansa on laula-vaa väkeä, sen totesimme virittäessämme yhteislaulun: "Jo Karjalan kunnailla lehti-tiipuu, jo Karjalan koivikot tuuhettuu. Käki kukkuu siellä ja kevät on, vie sinne mun kaihoni pohjaton."

Tilaisuuden isäntä Jukka Pehkonen johdatteli mei-dät yhteiseen keskusteluun, jossa oli aiheena m.m. mat-ka ensi vuonna VPL Pyhä-järvellä järjestettävälle pitä-jäjuhliille. Asia oli kiinnosta-va, sillä alustavia lähtölupa-uksia ajatellen useita käsiä nousi ylös.

Vuonna 1998 sain olla mukana entisillä VPL Py-häjärven tanhuvilla ja se oli miellyttävä kokemus, kun toistakymmentä linja-autoa purki suomalaisia ulos au-toista juhla-kentälle juhli-maan.

Jukka oli myös tuonut tilaisuuteen kaksi edesmen-neen puutaiteilijaa Olavi Nännimäisen mestarite-osta, Pälkäneen kunnan ja Nännimäisen suvun veiste-

tyt puuvaakunat. Olavi oli todella taitava ja mestari näissä harrastuksissaan. Hän teki useita satoja eri pitäjien ja yritysten vaakunoita elä-kepäivinä. Mekin olem-me onnistuneet lunasta-maan häneltä useita vaaku-noita.

Sukujuhlan aika vierähti nopeasti ja isännän ilmoit-taessa, että kipakat löylyt odottavat järven rannalla olevassa saunassa. Löyly-kavereita hän ei saanut ke-tään mukaan, mutta saapui puhtaana kuin pulmunen jonkin ajan kuluttua sau-nasta. Tällä välillä suurin osa juhlijoista oli ehtinyt nauttimaan kahvipöydän antimista ja valmistautu-massa kotimatalle.

Pian autot kehräsivät läh-tötunnelmissa ja seuraavan kerran tapaamme kolmen vuoden kuluttua Raumalla. Tämän kutsun esitti Hel-ga- Marjatta, kuitenkin sil-lä varauksella, että jos luoja elonpäiviä ja terveyttä suo. Tervetuloa!

Mahtavat kiitokset Elina ja Jukka Pehkoselle ja koko Sinikka Pehkosen perikun-nalle mukavasta lauantai-iltapäivästä.

Muistiin merkitsi

Antti-Kalevi,
VPL Pyhäjärven
ottoipoika Raumalta

Kyllikki Laitinen (neljäs oik.) esittelee sukupuuta ja puhui sukuhaaroista tilaisuudessa. Kuvat: Pekka Pehkonen.

vpl. Pyhäjärvi

Kotisivut osoitteessa:
www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Äikiät viettivät sukujuhlia Huittisissa

Perinteiseen tapaa Aapro ja Helena Äikiän suku kokoontui yhteistapaamiseen 7.8. ja tällä kertaa Huittisiin historiallisen Kivirannan kartanon entisiin meijerin tiloihin kunnostettuun juhlapaikkaan. Järjestelyvastuussa oli tällä kertaa edesmenneen Hilja Hinkkasen sukuhaaralla Kauko ja Pirkko Hinkkasen johdatteluina.

Tervetuloitotuksen jälkeen Kauko esitteli Kivirannan kartanon vaiheita todeten mm. Väinö Kiven ostaneen laajan kartanon 1800-luvun lopussa ja tilasta muodostui maanviljelyksen ja karjanhoidon osalta Huittisten mahtitalo. Tilasta muodostettiin 1930-luvulla useita itsenäisiä pikukiloja ja myös maanhan-kintalain mukaiseen asutukseen tilan pinta-ala niin pelon kuin metsienkin osalta pieneni tuntuvasti. Tila toimi myös harjoittelutilana.

Aikanaan kartanon alueelle suunniteltiin myös maamieskoulua ja sitä varten on vieläkin olemassa kookas piharakennus. 1980-luvulla Kiven suku luopui kartanon alueesta ja nykyisin kartanon rakennukset ovat yksityisomistuksessa ja pellot ja metsät siirtyivät Huittisten kaupungille. Myös puutarhat ovat edelleen toiminnassa ja yksityisomistuksessa.

Suvun vanhin Aarni Äikiä tervehti myös juhlaväkeä ja innokkaasti käytiin maittavan juhlapöydän antimia nauttimaan.

Äikiän sukukirjan kirjoittaja Kauko Hinkkanen selosti Äikiän ja Pusan sukujen elämänvaiheita. Aapro Äikiä (18.9.1870-7.8.1940) ja Helena Pusa (12.3.1874-18.1.1965) solmivat avioliiton 1.1.1896. Aapro Äikiä muutti kotivävyksi Ivaskansaaresta Rotjanlahteen Mikko ja Anna Pusan perheeseen. Muutama vuosi sitten ilmestyneessä sukukirjassa on hyvinkin tarkkaan käyty Äikiän ja Pusan sukua 1600-luvulta lähtien ja sukuun on

avioliittojen kautta tullut henkilöitä mm. Puputin, Kukon, Päiväläisen ja Kaasalaisen suvuista.

Sukukirjasta voidaan todeta, että jos Armas, Juho, Viljo Äikiän ja Hilja Hinkkasen isä Aapro Äikiä oli kotoisin Ivaskansaaresta, sieltä on lähtöisin myöskin Pusan suvun kantaisä Johan Äikiä (1674-1764).

Äikiän sisarusten vanhoja aikoja käsittelevissä kertomuksissa vanhan mummon Helenan ohella pääroolin varasti aina Äijä Mikko Pusa (03.10.1849-31.12.1938).

Aarni Äikiä muisteli äijän Mikko Pusan viimeisten vuosien vaiheita. Kertomukset Pietariin suuntautuneista kauppatyöistä sekä vanhan miehen muut keskustelut pikkupoikien kanssa oli jättänyt Aarniin unohtumattoman elämyksen.

Evakkovaiheen päättyä Äikiän veljekset sijoittuivat kaikki Huittisiin ja sisar Hilja Kauvatsalle. Olojen vaikuttanut sisarukset vierailivat usein toistensa perheissä, mutta Tapaninpäivänä he kokoontuivat perinteiseen tapaamiseen perheineen. Meillä nuoremmilla oli loistava tilaisuus kuulla toistaan ihmeellisimpiä tarinoita entiseltä kotiseudulta.

Nyt he kaikki ovat jo poisnukkuneet, mutta kokoontumiset jatkuvat ajankohdan ollessa kuitenkin elokuun ensimmäinen sunnuntai. Edellä mainitut sisarukset jättivät jälkeensä yhteensä kahdeksan lasta ja heistä on jo kaksi kuollut. Nyt pidettyyn tilaisuuteen osallistuivat kaikki kuusi serkusta perheineen ja joukkoa olikin paikalla kolmen kymmentä henkilöä.

Vuoden kuluttua sukukokouksen pitovastuu on Armas Äikiän sukuhaaralla ja suvun vanhin Aarni toivotteli suvun jäsenet tervetulleeksi Huittisiin.

REINO ÄIKIÄ

Äikiän sukukokouksen osanottajat yhteiskuvassa.

Äikiän sukua 1930-luvulla Mikkolan pihapiirissä Pyhäjärvellä. Henkilöt elävissä: Armas ja vaimonsa Alisa, Juho, Hilja ja Viljo. Alarivissä vanha mummo Anna o.s. Puputti, lasten äiti Helena sylissään pienenä kuollut Armaan ja Alisan poika Arvo, lasten isä Aapro. Äijää Mikko Pusaa ei saatu houkutelluksi yhteiseen valokuvaan.

Pekka Karilta uusi kirja

Ylöjärveläiseltä, Pyhäjärvi-juuriselta kirjailija-runoilija Pekka Karilta tulee 19.8. ulos ensimmäinen runokirja, jota pyritään rahoittamaan pääosin, tai lähes kokonaan joukkorahoituksen keinoin. Kampanja Mesenaatissa jatkuu syksyyn.

– Tuntuu, että rahoitusta kulttuuriin ainakaan nykykeinoihin on lähes mahdotonta saada. Suomi on täynnä lahjakkaita ja luovia tekijöitä. Kuitenkin suurin osa taiteilijoista joutuu vain harrastamaan taidetta. Tämä

johtuu siitä, että rahoitus on hyvin niukkaa. Vain harva taiteilija edes ammatillisista saa apurahoja kulttuurisäätiöltä, sanoo Tina Salminen, tuottajaopiskelija Turun Humanistisesta Ammattikorkeakoulusta. – Ihmiset haavevat kuitenkin jatkuvasti uusia mahdollisuuksia, joista mm. joukkorahoitus on nostonut suosiotaan valtavasti vain muutamassa vuodessa.

Kari on hyvä esimerkki taiteilijasta, joka on kovalla työllä vaikeuksista huolimatta kuitenkin jatkanut taiteen

tekemistä. Uuden teoksen nimi on MITÄ KUULUU! Se sisältää runoja suomalaisuudesta, juroudesta ja kuulumisista. Teoksellaan Kari rohkaisee jakamaan ne hyvätkin kuulumiset toistemme kanssa, sillä onnellisuus tarttuu.

Yhteystiedot: Pekka Kari, kirjailija, näyttelijä 044-3221074, pekkav.kari@gmail.com
Tina Salminen, tuottaja, puh. 0440850722
tinantuotannot@gmail.com

Rakkaamme
**Laina Matilda
SANDSTRÖM**
o.s. Haapasaari

s. 05.10.1923
k. 31.05.2016

Rakkaudella ja kiitollisuudella muistaen

Helena perheineen
Kaj ja Tarja
Kari ja Yvonne perheineen
Ulla perheineen
Kim ja Jaana perheineen
sukulaiset ja ystävät

*Elit ahkeran elämän,
jätit muiston kauniin ja lämpimän.*

*Soi kirkonkellot hiljaa
yli kesäisen kirkkomaan,
sinne saatamme mummon rakkaan
papan vierelle nukkumaan.*

Lastenlapset ja lastenlastenlapset

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos kaikille, jotka otitte osaa suruumme.
Kiitos Honkaharjun Ventus 1 henkilökunnalle
Lainan hyvästä hoidosta.

Kirkonsanoma

Palvommeko Luoja vai luontoa?

Kristinuskon yksi peruspi-lareista on Jumalan kunni-oittaminen kaiken Luoja-na. Luojan kunnioittami-nen tarkoittaa sitä, että hä-nen luomistyönsä tulos, maailmankaikkeus, luoma-kunta, luonto, ihminen tai eläin, on Jumalan aikaan-saamana hyvä, kunnioitet-tava ja suojeltava todelli-suus. Se ei kuitenkaan saa ottaa Luojan paikkaa pal-vonnan ja rukouksen koh-teena.

Luojan ja luodun yhteen-kuuluvuus, mutta myös eron tekeminen niiden vä-lillä, oli jo yksi Israelin us-konnon perusasioista. Sen puolustaminen ei kuiten-kaan ollut helppoa, sillä Is-raelin kansan lähiympäris-tössä oli uskontoja, jotka palvoivat luotuja olentoja jumalanaan. Kertomus kul-taisesta vasikasta on Van-han testamentin vaikutta-

vimpia kuvauksia siitä, mistä tässä puolustustaistelussa oli kysymys. Myös profeetto-jen saarnat puiden palvon-taa vastaan (ns. asera-karsi-kot) kuuluvat samaan sar-jaan.

Luonnon tai luontokoh-teiden palvonta on muo-dossa tai toisessa ollut mo-nen kansan ja kansanhei-mon uskonnon perusmuo-to. Niin on ollut myös suo-malaisten ja suomensukuisten kansojen kohdalla. Vii-me vuosina näitä luonnon-uskontoja on alettu harjoit-taa uudelleen. Kun suoma-lainen näyttelijä vieraillee Si-periassa suomensukuisten kansojen luona, hän osallis-tuu paikallisten shamaanien menoihin. Kun suomalai-set televisiotoimittajat te-kevät ohjelman Inarijärves-tä, he käyttävät luontokoh-teiden kuvaamisen rinnalla paljon aikaa järven mui-

naisten palvontapaikkojen ihannoivaan esittelemiseen. Kansanedustajana vuosi-kymmeniä toiminut luon-nonystävä ilmoittaa painok-kaasti, että ”metsä on mi-nun kirkkoni”.

Lauloi tosin jo entisaiko-jen paimenpoikakin ”nyt metsä kirkkoni olla saa, voi täällä palvella Jumalaa”. Mutta sunnuntaiaamuna paimeneen joutunut poika ei halannut puita eikä ku-martanut kiviä, vaan kaivoi repustaan virsikirjan, joka kertoi hänelle ainoasta to-dellisesta Jumalasta, kaiken Luojusta.

Takaisin luonnonpalvon-taan palaavat arvostelevat usein kristinuskoa luonnon hyväksikäytöstä, alistami-sesta ja riistämisestä. On totta, että ns. kristillisissä maissa elävät ihmiset ovat ahneudessaan laiminlyöneet luontoa, mutta kristinuskon

perustaan on alusta alkaen kuulunut Jumalan antama tehtävä sekä viljellä että varjella maata (1 Moos 2:15).

Kesämökkinä tontilla, ve-nevalkamani äärellä, kas-vaa suurin koivu, minkä olen eläissani nähnyt. Ra-kastan tuota valtavaa puu-ta, jonka ympärille käteni ulottuvat vain puoleenvä-liin. Koivu on yhä elinvoi-mainen, ja sen kylkeen ai-kanaan isketty kirveen jälki on umpeutunut näkymät-tömiin. Rakastan koivuani, joka ohjaa minut kilomet-rien päästä venevalkamaa-ni kalastusretken jälkeen, mutta en palvo sitä. Se on minulle mahtava esimerk-ki siitä, kuinka kauniiksi Jumala on maailman luo-nut.

JUHANI FORSBERG

Muistokirjoituksia

Laina-tätiäni muistellen

Laina Sandström o.s. Haapasaari syntyi 5.10.1923 Vpl. Pyhäjärven Yläläppäässä Heikki ja Helena Haapasaaren kahdeksanneksi lapseksi. Isän hukkumiskuoleman jälkeen perheeseen syntyi vielä pikkusisko Terttu.

Naapurissa asui vielä yhdeksän serkkua, joten leikkikavereita riitti. Valitettavasti ennen ei lapsillekaan leikkiaikaa paljon annettu, vaan pienestä pitäen oli opeteltava työntekoon. Varsin nuorena lähdit Sortanlahteen vanhimman sis-kosi luo lapsia hoitamaan ja kauppa-apulaiseksi. Kerroiti viihtyneesi siellä erinomaisesti.

Laina Sandstrom kuoli Kokkolassa hoitokodissa 31.5.2016, joten hän oli eh-tinyt täyttää jo 92 vuotta. Hän eli lähes 20 vuotta kauemmin kuin kukaan suu-resta sisarusarjasta.

Kun Kalle-serkku soitti äitinsä kuolemasta, me molemmat totesimme, että näin oli hyvä. Laina-täti oli valmis lähtemään. ”Kun Luojamme niittää kypsää viljaa, korjaa matkaajan uu-puneen. Kun sydän läm-pöinen sammuu hiljaa, ois-ko aihetta muuhun kuin kiitokseen.”

Laina-täti on itse muis-tellut, että heti kun hän oli kuullut lines-siskonsa saa-neen tyttöväuvan, hän oli

14-vuotiaana ruvennut ompelemaan suvun nuorim-malle mekkoa ja esiliinaa. Sitten hän oli saanut veljensä vaimosta Anna Haapasaaresta pyöräretkel-le matkakaverin, sillä Anna oli lähtöisin Metsäpirtistä, joka on myös minun syn-tymäpaikkani.

Laina-täti oli todella tai-tava käsistään. Miten kum-massa hän ehti koko su-vulle kutoa mattoja, pop-panoita, laukkuja, takki- ja hamekankaita sekä hienoja kuultokudoksia.

Hänellä oli aina verhon virkkaaminen käsillä. Mi-näkin osasin Espoossa suunnistaa isossa kerrostalossa Maija-serkun luokse, heti kun näin Laina-tädin virkkaamat verhot ikku-noissa. Liisa-serkkuni ker-toi, miten joku suvun jäsen oli tulossa ensi kertaa ky-lään Sandströmeille ja ky-seli paikalliselta asukkaalta tietä ja tämä oli neuvonut: ”Menkää tätä tietä eteen-päin niin kauan, että tulee talo, jossa navetassakin on pitsiverhot.”

Kyllähän monella meillä on aarteena Laina-tädin virkkaama sängynpeite ja monia muita hienoja käsi-töitä. Miten ihmeessä tä-hän kaikkeen ehti ison per-heen äiti ja karjatilän emän-tä.

Kun 1960-luvun alussa muutimme Rovaniemelle, Kokkola oli sopivasti puo-livälissä.

Mummolan matkoilla pokkesimme aina Lainan ja Ernstin kodissa, jossa vastaanotto oli tosi ystä-vällistä ja vieraanvaraista. Kun pelkäsin olevamme vaivoiksi, Laina-täti sanoi topakasti: ”Muistakaa nyt, että ohi ette saa ajaa. Ei-hän meillä juuri muita miun sukulaisii käykää, ku mat-kat on nii pitkii.” Alkuai-

koina oli perheessä myös leikkikavereita meidän lap-sillemme, joten kaikki viih-tyivät todella hyvin.

Lainan ja Ernstin kanssa oli mukava tehdä yhteisiä matkoja. Erityisesti muis-tan monipäiväisen matkam-me Lofoteille sekä lukui-sat matkamme Jäämeren rannoille ystäviemme luok-se. Miehet saivat todella kalastaa, ja hyvä saalis oli aina taattu.

Myöhemmin kävimme kalastamassa, saunomassa ja uimassa Kuusamon mö-killämme. Saimme viettää monia hyviä ja hauskoja hetkiä yhdessä.

Emme kumpikaan saa-neet miehiämme innostu-maan lämpimistä uimaran-noista, ennen muuta Väli-meren seudusta. Tein Lai-na-tädin kanssa retken Kreetalle hänen 70-vuotis-päivänään. Siitä jäi todella mukavat muistot. Kerran taas lensimme Tampereel-ta Veronaan ja kiertelimme ensin linja-autossa Välime-ren rannikkoa ja suunnis-timme sitten monen maan kautta takaisin kotiin. Näil-tä matkoilta jäi taas todella paljon muistoja.

Eniten sain kuitenkin suo-rastaan sykehdyttäviä muis-toja ensimmäisestä Karja-lan matkastamme, johon Laina-täti minut houkutteli mukaansa. Tapasin ensi ker-taa monia äitini serkkuja sekä lukuisia pikkuserkku-jani. Koko matkan ajan oli autossammekin todella lämmin tunnelma ja kaikki haastoivat karjalan murret-ta kilpaa. Kävimme koti-emme raunioilla, patikoim-me katsomassa koko su-vun kansakoulua, jossa oli menossa lasten pioneeri-leiri. Monta kertaa kävimme uimassa Laatokassa Pirsan hietikolla.

Erityisen kiitollinen olen siitä, että Laina-täti lähti ys-täväänsä Hassin Alman kanssa turvakseni Lada-tak-sin kyytiin katsomaan Met-säpirtin Saaroisiin synnyin-kotini raunioita ja Saarois-ten aallonmurtajaa. Äidiltä-ni oli jo amputoitu toinen jalka, ja toinenkin oli kipeä. Hänestä ei ollut enää koti-seutumatkalle lähtijää. Hän piirsi meille tarkan kartan teistä, tienhaaroista ja Mas-keharjusta, jossa kotini jos-ku sijaitsi. Tuota ensimmäis-tä käyntiäni synnyinpaikal-lani en unohda koskaan.

Myöhemmin perustettiin Haapasaaren sukuseura, ja Laina-täti oli mukana perustamiskokouksessa Laviassa. Tämä seura on järjestänyt kiitettävästi koti-seutumatkoja, joihin myös suvun nuoremmat jäsenet ovat voineet osallistua.

Laina-täti istutti minuun-kin karjalaisuuden ja kiin-nostuksen juuriini. Hänellä oli kaunis VPL:n Pyhäjär-ven kansallispuke, jota hän auliisti lainasi minullekin joi-hinkin suuriin koulun juh-liin. Sittenmin hankin itsel-leni samanlaisen kasallispu-vun, jota olen pitänyt tosi paljon. Karjalaisuus tuli hy-vin esille myös ruokaperin-teessä, ennen muuta maini-oissa karjalanpiirakoissa ja karjalanpaistissa.

Kaikkeilla meillä on Laina-tädistä omat muistomme. Kuulin toista vuotta sitten ystäväni muistojuhlissa vä-hän erilaisen muistovärs-syn juuri näistä muistoista: ”On muistoja, joita ei aika eikä vuodet viedä voi. On muistoja, joiden taika iät kaiket sielussa soi.”

Olimme suunnitelleet ke-sälomamatkamme aluksi koukkaavamme Kokkolan kautta matkalla Jyväskylään tyttäreemme ja hänen per-

heensä luokse. Olin alusta-vasti puhunut asiasta jo Kalle-serkulleni. Laina-täti ehti nukahtaa ikiyeen jo ennen suunnittelemaamme matkaamme. Ehkä on pa-rempi, että muistan Laina-tädin henkisesti hyvin pirt-teänä ja puheliaana tätinä, jonka liikkumiskyky oli to-sin lähes mennyt. Täti oli siellä hoitokodissa pukeu-tunut uuteen ja kauniiseen halattiin. Kalle-pojani vai-mo Yvonne oli käynyt leik-kaamassa hiukset. Meillä oli mukava rupatella lasitetulla parvekkeella kaikessa rau-hassa. Viimeisestäkin tapaa-misesta jäi kaunis, lämmin muisto.

Syvä kaipaus täyttää nyt mieleemme. Ainoa ja hyvä lohtumme on se, että voim-me katsoa myös tulevaan aikaan. Jeesuksen sovitus-työn takia voimme luottaa siihen, että kerran saamme kohdata kaikki poisnukku-neet omaisemme ja ystä-vämme Taivaan Isän ko-dissa Taivaan riemussa. Lai-na-tädillä on odottamassa siellä mm. oma aviomies Ernst ja Katriina-tytär sekä koko sisarusparvi.

Halusin kukkavihkoom-me lastenvirren 498 vii-meisen säkeistön, sillä se on minusta hyvin kaunis ja lohduttava: ”Lämmössä armon auringon jo linnut visertää, vaan sitten suvi aina on, kun matka taakse jää.”

VIENO LEHTONEN
lines-sisaresi tytär

Venemestari Esko Laulajaisen taidonnäyte

”Rääkkylän vene” edusti Suomea Englannissa 1985

Esko Laulajainen tuli suuren maailman tietoisuuteen 1985, jolloin hänen valmistamansa tarkoin 1100-luvulta peräisin oleva Rääkkylän veneen mallia noudattava vene pakattiin konttiin Padasjoelta.

Viipurin läänin Pyhäjärven, Sortanlahdessa 1933 syntynyt venemestari ja Päijänteen kalastaja Esko Laulajainen teki runsaan vuoden töitä luodakseen esimerkin suomalaisesta veneentaidon historiasta. Veneen tilasi Museovirasto. Museoviraston puolesta työtä seurasi tutkija Eero Naskali.

Näreen juurilla kokoon ommeltu vene lähti siis Englantiin. Greenwinchissä Lontoon lähellä avattiin 22.5.1985 suuri kansainvälinen veneiden The National Maritime Museumissa ”Sea Finland”-näyttely. Eskon tekemä vene kertoi siellä suomalaisesta taidosta ja kekseliäisyydestä. Samoista taidoista, joilla nykyisin rakennetaan jäänmurtajia ja maailman parhaita loistoristeilijöitä.

Veneen tilasi Museovirasto. Työ tuli Eskolle tavallaan isän perintönä. Museovirasto kävi aikoinaan haastattelemassa Eskon isää William Laulajasta ja sitä kautta keksittiin Esko veneen tekijäksi. Tutkija Päiviö Suomela oli jo 1945 tavannut William Laulajaisen. ”En silloin tullut merkinneeksi muistiin niitä eläviä, suuren kokemuksen sävyttämiä kuvauksia Laatokalla, joita sain Laulajaisen kertomana kuunnella. Viipurin läänin Pyhäjärveltä evakkoon tullut William Laulajainen antoi – niin tutkija arvelee – kuitenkin sen virikkeen, joka vuosikymmeniä myöhemmin ohjasi tutkimukseni kohteeksi juuri Päijänteen siirtolaiskalastajat.”

Rääkkylän veneen piirustukset ja työtapaselosteet jäivät 1100-luvulle. Mallina Eskolla oli pari kappaletta veneen kyljestä. Niissä näkyi kuusen juurilla ompeleminen. Lisäksi mallina oli hyvin säilynyt kaari. Veneestä oli hahmoteltu summittaiset piirustukset, ne eivät kuitenkaan paljon työtä helpottaneet. Ilman kokemusta ja synnynnäistä veneentekijän vaistoa Rääkkylän vene olisi jäänyt syntymättä.

Laatokan mallia

Löytyneen veneen muodoista näkyy Laatokan malli. Tutunmalliset vannaaspuut herättivätkin Eskon kiinnostuksen veneen tekemiseen.

Vene on ollut aikoinaan merikelpoinen. Laitamalli on Eskon mielestä korke-

ampi kuin Päijänteen veneessä. Pohjan malli on samanlainen kuin isäni tekemissä Laatokan veneissä.

Veneen tekeminen 1100-luvun mallilla ei ole helppoa. Perusvaikeutena oli tarveaineiden vähyys. Esko kertoi kierrelleensä yli kaksi kuukautta metsiä. Kilometrejä kertyi satamäärin. Ensimmäinen ongelma oli luonnonväärin vannaspuiden löytäminen.

Ommellun kootun veneen lautojen pitää olla luonnostaan vääriä. Erityisesti emäpuuhun kiinnittyvien ensimmäisten lautojen etsiminen ja työstäminen oli työlästä. 1100-luvulla venemestari osasi hakea luonnosta sopivalla tavalla väärän männyn. Metsänhoito on karsinut nykymetsien luonnonväärät vähiin.

Emäpuu on veistetty yhdestä puusta, valtavasta männystä. Emäpuun alapuoli on muotoiltu köliksi ja yläpuolella on kaarien pidikepalaset. Kaikki veistetty kirveellä ja samaan puuhun. Emäpuun piti kuivua sopivassa tahdissa. Liian nopea kuivuminen estettiin peittämällä puu vanhoilla sanomalehdillä.

Suurin ongelma 1100-luvulla oli juurien löytäminen. Sama ongelma oli Eskollakin, kunnes hän keksi etsiä juuria laikutusalueilta. Ja löysi. Saumojen tiivistämiseen käytettyä tuotetta ja sammuista nykyisin löytaa.

Englantiin lähtevästä veneestä Esko totesi. ”Sen synnytystuskat olivat vaikeat. Olen tehnyt useita veneitä, mutta kyllä tämän teko oli elämäni vaikein.”

Näyttelyn jälkeen vene siirtyi Rääkkylä-seuran omistukseen.

Kalastusta ja veneiden tekoa Padasjoella

Esko kertoi elämästään, ”sodan jälkeen perheemme joutui aluksi Pohjanmaalle, mutta isä William kaipasi suurien kalavesien ääreen. Niin ajauduimme tänne Padasjoelle. Silloin sai kalastaa vapaasti ja kalaa tuli runsaasti. Toimitimme sitä Helsinkiin, Lahteen ja Hämeenlinnaan. Avioiduin ja perheeseemme syntyi viisi poikaa.

Tein veneitä ja 1973 tein itselleni hytillisen moottoriveneen. Sen pituus oli 9,2 metriä ja leveys 3 metriä. Sitten tuli harmeja. 1972 katosi muikku kokonaan Päijänteestä ja oli poissa 10 vuotta. Ne palasivat takaisin vasta 1984. Sen jälkeen saaliit olivat taas runsaita.

Veneellä oli käyttöä. Pojat ystävineen, ja joukossa oli tyttöjäkin, ajelivat huvijä ja kalastusreissuja eri saaril-

le. Varoitin, että veneessä ei toikkaroida, ettei tule ruumiita. Silloin ei ollut pelastusliivejä.

Esko totesi, että ”ihan siivosti nuoret olivat.”

Esko on koko elämäntyönsä toiminut kalastajana. Sodan jälkeen kalastuksessa ei ollut mitään rajoituksia ja se oli hyvä asia. Vuosien myötä kalastajien elinkeinoa on vuosi vuodelta rajoitettu. Tänä päivänä yhteiskunnan holhous säännöksineen tuntuu niin puristavalta, ettei kukaan Eskon pojista halunnut jatkaa isänsä ammattia.

Tietysti keskustelumme kulkeutui Sortanlahteen, josta Esko totesi: ”Kyllä ne Sortanlahden maisemat ja ennen kaikkea Laatokka ovat lähtemättömästi syöpyneet mieleeni. Olen paljon vesien ääressä ollut, mutta eteeni ei ole Laatokan veroista maisemaa tullut.”

Eskolla on elämän varrelta muistissa monia mukavia tapahtumia ja tähän lopuksi yksi niistä.

Kyyditsin Unkarin ministeriä

Eskolta pyydettiin usein ”taksikyytiä” veneellään saariin. Kerran tuli hyvin arvokas lastitilaus. Padasjoella asuva Saksalan kartanon isäntäkreivi Ernst Creutz ja kreivitär tilasivat seurueelleen kyytiä Virmailan saareen Säätiön majalle.

Esko kertoi: ”Creutzien lisäksi veneeseen tuli Unkarin ”finanssiministeri” ja puoliso sekä heidän turvamiehensä. Yksi mies oli Sveitsistä ja Suomen maatalousministeriöstä oli joku ja joukossa oli yksi missikin. Unkarilaiset vieraat olivat toivoneet saaristoajelua. Tämä oli yksityistilaus ja valokuvia ei saanut ottaa.”

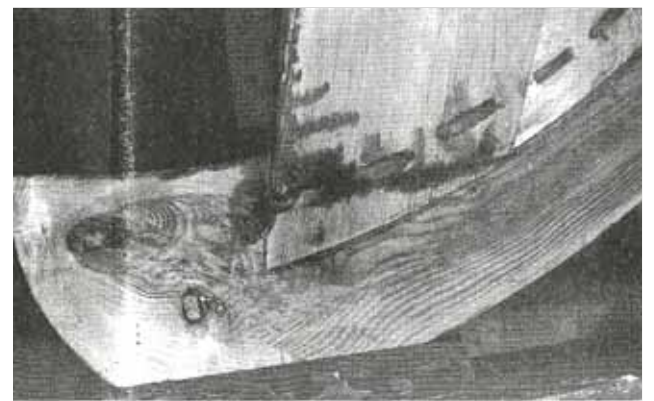
Seurueella oli mukanaan hienot piknikevää viineineen. Eskolle ei viini maistunut, ”se oli liian hapan”. Finanssiministeri halusi ehdottomasti uimaan ja hyvä uimari olikin. Hän ui kauas selälle. Turvamies teputti hermostuneena rannalla. Ja kyllä Eskokin hie- man huolestui. Moottoriveneet kiitivät lujaa vauhtia Päijänteen selällä ja siinä on uimarilla vaaransa. Onneksi ministeri kääntyi rantaan kohti ja mitään vahinkoa ei tullut.

Retken jälkeen vieraat olivat oikein tyytyväisiä matkaan. Eskoa kiiteltiin monella kielellä ja missikin halasi ja kiitti suomeksi. Myöhemmin Esko sai vielä kirjallisen kiitoskirjeen Suomen maatalousministeriöstä.

SALME RINTALA

Eskon valmistama moottorivene lasketaan vesille.

Eskon tekemä kiinnitysommel 1100-luvun malliin Rääkkylän veneeseen.

Esko Laulajainen 70-vuotispäivänään poikiensa kanssa. Kuvassa vasemmalta Jari rakennusmestari, Kauko muovi-insinööri, isä-Esko, Juhani rakentaja, Pertti lentokonekaanikko ja Pentti sähköinsinööri.

Evakkoajan muistoja jäljittämässä Keuruulla

Kesäkuun 20.päivä 1944 tuli perheellemme lähtö Vpl. Pyhäjärven Heinoisista kohti tuntematonta. Evakkomatka junalla eteni Keski-Suomeen, Myllymäen asemalle ja sieltä parikymmentä kilometriä mutkaista tietä Keuruun pohjoisosaan, Suojärven kylälle ja Kortemäen taloon.

Asuimme Kortemäessä 10 kk ennen muuttoa Suoniemelle keväällä 1945 ja sieltä edelleen Kiikkaan, minne asetuttiin evakkomatkan päätteeksi. Nykyisin Keuruulla Suojärven kylästä muistuttaa enää aiharva talo. Suojärven ja muutaman muun kylän muodostama alue tunnetaan nykyään Liesjärven kyläkuntana.

Talvisodan sytyttyä perheellemme ensimmäinen evakkomatka päättyi Alavudelle, kunnes syksyllä 1941 palattiin Pyhäjärvelle. Toiselle evakkomatkalle lähteneen, silloin 9-henkisen perheellemme vanhin oli äidinäitini Varpu Matintytär Kaasalainen o.s. Kyyrä (10.7.1873-25.1.1945) ja nuorin elokuussa 1942 syntynyt lapsilauaman kuopus, allekirjoittanut. Isänäitini oli kuollut jo 10 vuotta ennen syntymääni, enkä tästä toisesta mummostani, äidinäidistäniäkään muista mitään. Olin hänen menehtyessään tammikuussa 1945 vasta 2,5-vuotias. Mutta minulle on kerrottu, että äidin käsi- en ollessa työtä täynnä, minun hoitoni oli uskottu Varpu-mummon käsiin hänen eläessään.

Vuodesta toiseen olen suunnitellut lähtöä etsimään Varpu-mummon hautaa ja asuinpaikkaamme Keuruulla. Vihdoin nyt, heinäkuun lopulla aikeeni toteutui! Seuraavalla viikolla etsimismatkalle Keuruulle lähti edesmenneen Erkki-veljeni tytär Maritta Kemppi. Tässä jutussa summataan meidän molempien kokemuksia Keuruulta.

Maritta oli etukäteen yhteydessä Keuruun Karjala-seuran sihteeriin Riitta Vanhaseen ja minä vuorostani seurakuntaan sekä Keuruulla asuviin Pyhäjärven Noitermaasta kotoisin olevaan Esko Sipposeen ja tämän puolisoon Seijaan. Näiden henkilöiden antamien tiedonjyvien varassa lähdin matkalle etsimään kiihkeästi jotakin jäl-

kiä tuntemattomaksi jääneestä vaiheesta lapsuudessani. Mielessä jännitti ja läikähteli niin ennakkoon kuin nykyisin kaupungiksi muutuneella Keuruulla liikkusaa aika tavalla samankaltaisella tavalla kuin liikkusani ensimmäisillä kerroilla 1980-1990 luvuilla syntymäpitäjässäni Pyhäjärvellä. Ennakkoon oli odotettavissa menneestä ajasta vain rippeiden löytäminen.

Isoäidin leposija siirtoväen haudassa
Keskustellessani Keuruun seurakuntapuutarhuri Tuula Niemelän kanssa selvisi, että niin äidinäitini Varpu Kaasalainen kuin muutkin evakkoina Keuruulla jatkosodan jälkeisinä lähivuosina asuneet ja kuolleet haudattiin ns. siirtoväen hautaan Keuruun uudelle hautausmaalle.

Mitään muistomerkkiä saati hautakiviä tai -ristejä ei siirtoväen hautaan kätke-tyistä löydy. Tämä alue on sittemmin haudattu kauttaaltaan uudelleen. Minulle oli kuitenkin tärkeää paikkantaa alue, missä mummoni jäännökset lepäivät. Siirtoväen hautojen alue sijaitsee hautausmaan kiviaidan vieressä. Paikka löytyy läheltä 1964 valmistunutta arkkitehti Erkki Virkkusen suunnittelemaa, arkkitehtonisesti kaunista siunauskappelia.

Siitä, tapahtuiko Varpu Kaasalaisen siunaus Keuruun uudessa kirkossa, noin kilometrin päässä hautausmaalta, vai haudan äärellä, ei ole säilynyt tietoa. Mutta Keuruun uusi kirkko on perheellemme historiassa kuitenkin tärkeä paikka, sillä siellä pääsivät 1945 kaksosveljeni Erkki ja Esko ripille.

Keskellä kaupunkia, Kippavuorella, aivan Keuruun vanhan kirkon läheisyydessä sijaitseva, punatiilinen, korkeatorninen Keuruun uusi kirkko on nykyisen seurakunnan pääkirkko. Kirkon suunnitteli arkkitehti Theodor Granstedt ja rakensi Odert Laine 1889–1892. Uusgotiikan tyylisuuntaa edustavan kirkon avarassa, valoisassa salissa on 1100 istumapaikkaa. Kirkon kaksiosaisen alttaritaulun, jonka on 1892 maalannut kuuluisa taide- maalari Eero Järnefelt, aiheena on *Kristus ristillä ja*

enkelin ilmestyminen Getsemanessa. Kirkon akustiikka on erittäin hyvä ja valoisa, arkkitehtuuriltaan kaunis kirkko tekee hyvin juhlanan vai- kutuksen.

Keuruulla kävijän kannattaa ehdottomasti tutustua myös paanukattoiseen, punamullalla maalattuun Keuruun vanhaan kirkkoon, joka on Keski-Suomen vanhin puinen kirkkorakennus. Se on rakennettu vuosina 1756-59 Antti Hakolan johdolla. Tunnelmallisen kirkon alkupe- räiset piirteet ovat säilyneet hyvin. Kirkko on koristeltu kattoa myöten maalauksilla.

Kansallismuseon kokoelmiin siirretyn alttaritaulun *Kristus pesee opetuslastensa jal-koja* maalasi Johan Backman 1750- tai 1760-luvulla. Keuruun vanhassa kirkossa säilytetään kopiota Backmanin maalauksesta.

Vanhan kirkon puistikossa on vanha hautausmaa, sankarihaudat ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkki.

Kortemäki tänään

Liesjärven kylillä ajellessa taloja näkyi varsin harvaksen eikä Suojärven kylä erottunut metsittyneestä maisemasta. Peltoja näkyi hyvin vähän. Mutta suureksi ilokseni pusikoituneelta ja metsittyneeltä tienvarrelta erottui pari vanhaa rakennusta osapuilleen siltä paikalta, jonka sijainnin Sipposen Esko oli neuvonut. Kortemäki oli kuin olikin ehkä löytynyt!

Keuruun kirkonkylältä runsaat 20 km kohti Myllymäen asemaa ajettuumme metsiköstä soratien varrella näkyivät tielle oletettavasti jääkellarina toimineen pienen rakennuksen katto ja vähän kauempaa tiestä väriltään haaltuneen punamultainen riipi- tai aittarakennus. Hyvin sykähdyttävää oli nähdä tieltä käsin edes nämä, kun metsikössä tarpojaksi minusta ei nykykuntoisena ole. Tielle ei näkynyt mitään muuta merk-kiä evakkoajaisesta asu- muksestamme.

Enemmän tietoa ja näh-

Keuruun pääkirkon kaksiosainen alttaritaulu on Eero Järnefeltin 1892 maalaa- ma. Seppo Lindgren totesi komealla bassollaan meille laulaen akustiikan olevan avaran kirkkosalin tyhjilläänkin ollessa erinomainen. Kuva: Kaarina Pärssinen.

tävää löytyi, kun Maritta Kemppi otti Keuruulla yhteyttä Liesjärven kyläseuran johtokunnan varapuheenjohtaja Paula Pusaan. Hänen avullaan Marittan oppaaksi paikan päälle, Liesjärven kyläkunnan Suojärven kylään, Kortemäele, lähti Pusan sisar, erityisluokanopettaja Hilka Kutinlahti. Hän on kirjoittanut ja toimittanut mm. runsaisiin haastatteluihin perustuvan kyläkirjan *Koulutie* (2014), joka valitettavasti on loppuunmyyty.

Kirja kertoo ajasta, jolloin kylillä oli paljon elä- mää, suuria perheitä ja pal- jon lapsia. Ajasta, jolloin yhden pitkän kylätien varrella toimi neljä kansakou- lua. Kouluja käytiin noin 300 talosta – nyt kaikki koulut on lakkautettu, kun lapset lopuivat kyliltä. Yksi näistä kouluista oli 1918 perustettu Suojärven kou- lu, jota nyt jo edesmenneet Niilo-veljeni (s. 1934) ja mahdollisesti myös Vap- pu-sisareni (s. 1931) kävi- vät talven 1944-45 Korte- mäessä asuessamme. Kou- lu lakkautettiin jo 1960- luvun alkupuolella ja ra- kennuskin on sittemmin palanut.

Selvisi, että Kortemäen pihapiiristä on jo 1970-lu- vulla purettu asuinrake- nukset kivijalkoineen ja ne lienee viety kesämökkitar-

peiksi. Samoihin aikoihin mm. komeista ruishalmeis- ta tunnetut pellot metsitet- tiin. Pihassa sijaitsi aikoi- naan aivan lähekkäin kaksi taloa, Kortemäki ja Pyn- nölä. Näiden talojen ra- kennuskannasta kertovat nyt enää jääkellari ja riipi/ aitta. Ja suuren talon ennen niin hyvinvoivasta kasvika- nasta erottuvat näin loppu- kesällä enää muutamat jä- kälöityneet marjapensaat, jo kuolemaa tekevät sireenit sekä sitkeät lupiini- ja nok- kospoheikot.

Näkymä sellaisenaan oli kuin Karjalassa kotitalon paikkaa etsiessä. Myöskään maantien toisella puolella olleesta navetasta ei ollut paljoa jäljellä, vain osa pe- rustasta, joitain ruostuneita koneenväntöjä ja tiilikaa- sa.

Paikannimenä Kortemä- ki on säilynyt, vaikka talot omistanut Kortemäen suku joutui 1930-luvulla pakkohuutokaupassa luo-

pumaan omistajuudestaan. Talot ja tilat kuuluivat evak- koperheellemme Kortemä- keen 1944 saapuessa Kosta- tin perheelme ja tilanomista- jana on sittemmin ollut Pentti Konsti.

Kortemäen pihapiirin kahdesta talosta Pynnölä oli evakkojen tullessa ilmeises- ti tyhjillään, mitä jatkui aina vuoteen 1949 saakka. Saat- ta olla, että suuri perheel- me saikin asuttavakseen tuon Pynnölän talon. Muis- titietoa asiasta ei enää vali- tettavasti ole, koska sise- russarjastamme viimeksi li- säkseni elossa ollut Esko- veljeni kuoli tänä vuonna toukokuussa.

Liesjärven kyläkunnan neljästä koulusta Kortemä- keä lähinnä olleelle Suojär- ven koululle kertyi matkaa muutama kilometri. Kak- soisveljilläni, 1929 syntyneil- lä Erkillä ja Eskolla oli Keuruulla asuessamme edessään rippikoulun käy- minen. Kutinlahden arve-

Vielä ryhdikkäänä seisova peltikattoinen kellarira- kennus on luultavasti toiminut Kortemäen ja Pyn- nölän talojen jääkellarina. Kuva: Maritta Kemppi.

Kortemäen navetta- ja ulkorakennuksesta maan- tien toisella puolella on jäljellä enää mm. osa kivijalkaa ja koneromuja. Kuva: Maritta Kemp- pi.

Kortemäen ja Pynnölän komeita taloja ei enää ole, sillä ne on purettu 1970-luvulla. Kuva on julkaistu Koulutie -kyläkirjassa.

Keuruun Karjala-seuran 70-vuotisjuhlilla 7.8.2016 paljastettiin Veteraanipuistossa 7.8.2016 karjalaisen siirtoväen Keuruulle tulon muistomerkki Uusi koti. Kuva: Tarja Sipponen.

Siirtoväen haudassa leposijansa saaneiden evakoiden hauta-alue on sijainnut kirkkomaan kiviaidan vieressä. Alue on sittemmin uudelleen haudattu. Kuva: Kaarina Pärssinen.

Vpl. Pyhäjärven Noitermaassa 1928 syntynyt Esko Sipponen Seija-puolisoinen. Kuva: Kaarina Pärssinen.

Petäjävedelle asettui asumaan pyhäjärveläissyntyinen, K-kauppiaina pitkän uran tehnyt Annikki Lindgren puolisonsa Seppo Lindgrenin kanssa. Kuva: Kaarina Pärssinen.

lun mukaan etäällä kirkonkylästä asuneille rippikoulun käynti järjestyi "supistettuna" versiona. Pappi kävi muutaman kerran kylällä joko joissain isoissa taloissa tai koululla pitämässä nuorille rippikoulua ja se sekä kinkereihin osallistuminen kävivät sen ajan rippikoulusta.

Kaksosveljet matkustivat perheen seuraavasta asuinpaikasta Suoniemeltä 1945 toukokuussa junnalla Keuruulle päästäkseen kirkkoon ripille. Tästä 20.5.1945 pidetystä konfirmaatiosta löytyi aivan yllättäen Esko-veljeni rippikoulutodistus erään vanhan 1940-luvun koulukirjan välistä, kun kolme vuotta sitten perkasin kirjavarastojani omakotitalosta kerrostaloon muuttaessani.

Reissuni ulottui Keuruulta naapurikuntaan Petäjävedelle pyhäjärveläissyntyisen Annikki Lindgrenin ent. Nolo ja hänen puolisonsa Seppo Lindgrenin vieraaksi. Sepon kyyditessä kiertelimme yhdessä Keuruuta. Kävimme myös tutustumassa kuuluisaan Petäjäveden

vanhaan kirkkoon. Se on merkitty UNESCON maailmanperintöluetteloon pohjoismaisen puukirkkoarkkitehtuurin ja hirsirakentamistaidon edustajana. Lindgreneiltä sain myös kosolti tietoja niin alueen elämänmenosta kuin historiastakin, ovathan he asuneet Keski-Suomessa jo vuosikymmeniä.

Keuruun karjalaiset
Keuruulle asettui asumaan pääasiassa valkjärveläisiä siirtolaisia ja paikkakunnalle jäi asumaan vain muutamia pyhäjärveläisjuurisia perheitä. Sipposen Eskon vanhemmat ja perhekunta asuivat hekin jonkin aikaa Liesjärvellä, kunnes perhe löysi mieluisan tilan aivan nykyisen kaupungin keskustan alueelta, Pappilanniemestä Keurusselän rannalta, missä alkoivat rakentamaan jo 1945 vuoden alussa.

Elokuun ensimmäisenä sunnuntaina, toimitaan Keuruun Karjalaseuran viettäessä 70-vuotisjuhliansa, historian siivet havisivat monella tapaa tuota sodanjälkeistä aikaa muistella. Seuran juhlapäivänä

paljastettiin Veteraanipuitossa, rautatieaseman läheisyydessä karjalaisten saapumisesta Keuruulle kertova Uusi koti -muistomerkki. Vaikkei uudelta hautausmaalta löytynytäkään mitään muistomerkkiä siirtolaisten haudasta, on tämä Uusi koti -muistomerkki hieno osoitus nykypolvien aktiivisuudesta vaalia evakkoina Keuruulle sodan jälkeen saapuneiden perintöä.

KAARINA PÄRSSINEN

Kaarina Pärssinen Pyhäjärvi-juhlilla Tuusulassa 2016. Kuva: Juhani Pääjärven.

Maakuntalaulut mielessä

Ikaalisten Leppäsjärven kansakoulun opettajat ja oppilaat vuonna 1949. Kirjoittaja on ruusettipäinen tyttö toisessa rivissä, kolmas vasemmalta.

Tämä Ikaalinen, syntymä- ja kotipaikkani, kuului aikaisemmin Satakuntaan, nykyään Pirkanmaahan. Satakunnan laulussa kerrotaan kansasta, joka "tyynnä kyn-tää auralansa maata isien".

Laulussa mainitaan Kokemäen joen vuo. Se tuo mieleeni runoilija Kaarlo Sarkian, joka oli Kiikasta kotoisin. Hänen lapsuus-kotinsa ikkunaan näkyi Kokemäenjoki. Runossaan Kotiseudun kuva Sarkia kirjoittaa: "Missä kultainen kiersi tie / virtas sininen, vuolas joki / kaipuun siipi mun sinne vie".

Pirkanmaan maakuntalauluksi on valitti Kesäpäivä Kangasalla. Sen on kirjoittanut Sakari Topelius. Nöyrästi hän laulun lopussa rukoilee: "Oi, Herra, intoa anna / ain' maatamme rakastamaan".

Kauan sitten oli Kuopiossa Kristillisen yhdistyksen työntekijänä. Yhdistyksellä oli oma kesäkotikoti, jossa pidin lastenleirejä. Leiri-ohjelmaan kuului aina retki läheiselle Sandelsin pat-saalle. Sandels oli Savon joukkojen johtaja Suomen sodassa v. 1808-1809. Savolaisten laulussa kerrotaan: "Täss' Savon joukko tappeli / ja joka kynsi kylmeni / edestä Suomenmaan". Kansallistunteen kohottaminen, se oli leiriretkien tarkoituksena.

Hämäläisten laulusta minulle tulee ensimmäiseksi mieleeni Hämeen neidon kuvaus. Hän on valkotukkainen, sinisilmäinen, sievä ja jalo. Mutta ei Hämeen miehiäkään laulussa unohdeta: "Jos miestä missä tarvitaan, / maan eestä vaikka kaatumaan, / niin ul-jaita on urhoja, / on jär-

keä, on kuntoa, / kun toimeen tartutaan".

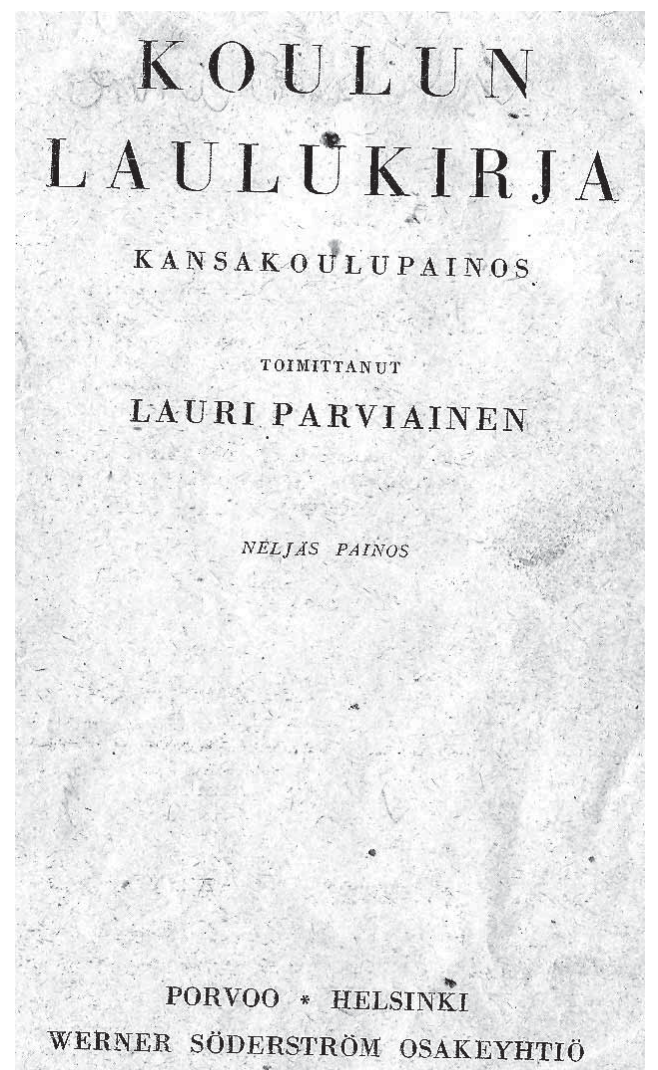
Olin tämän kesän Pyhäjärvi-juhlilla Järvenpäässä. Päiväjuhlassa laulettiin Uusmaalaisen laulu. Juhlan juontaja Riitta Hirvonen sanoin tästä Sibeliuksen säveltämästä laulusta, että se on vaikea. Sitä se todella on, mutta kohtuullisen hyvin me siitä sentään selvisimme. Varmaankin suurin osa juhlaväestä oli oppinut maakuntalaulut lapsena kansakoulussa. Tunnetun sananlaskun: "Minkä nuo-

rena oppii, sen vanhana taitaa".

Karjalaisten laulu. Miten voimakkaasti juhla-äki sen lauloikaan. Siinä oli sydämet mukana. Minä en voinut laulaa, sillä minua itketti niin kovasti. Kun mainitsin tästä vierustoverilleni, niin hän totesi: "Se on sitä karjalaisuutta". Niin, Karjalan kansa on herkkä itkuun ja nauruun.

"Suloisessa Suomessamme / oisko maata armaan-paa".

LAHJA SIUKOLA

Kansakoulujen laulutunneilla käytettiin Lauri Parviaisen ja Wilho Siukosen toimittamia laulukirjoja. Molemmissa on Suomen maakuntalaulut.

Jäämerentie ja Petsamon liikenne 1940 – 1941

Yllättävä tilanne talvisodan jälkeen

Talvisodan päätyttyä maaliskuussa 1940, Liinahamarin satama Petsamossa nousi korvaamattomaan asemaan koko maamme huollon kannalta. Valta-kunnan vienti oli pysähdyksissä ja maa tarvitsi pikaisesti viljaa, sokeria, kahvia, rasvaa sekä koneita ja voiteluaineita.

Britannia oli sulkenut Pohjanmeren ja Saksa Itämeren laivaliikenteen. Suomen kauppalaivastosta suurin osa oli Itämerellä ja loput aluksista olivat eri valtamerien vesillä. Näille aluksille voitiin ilmoittaa määräsatamaksi maamme koillisnurkassa sijaitseva Liinahamari.

Petsamon liikenne olikin noin vuoden ajan Suomen ainoa väylä tavarakuljetuksissa länteen. Suomalainen laiva s/s Greta saapui satamaan 14. huhtikuuta 1940 tuoden mukanaan 1200 tonnia elintarvikkeita ja aseita puolustusvoimille. Lasti purettiin sotilaiden toimesta kolmessa päivässä ja siirrettiin puolustusvoimien kuorma-autoilla Rovaniemelle. Tästä käynnistyi suurin Suomessa milloinkaan ajettu kuljetussavotta.

Maantiekuljetusten pikainen organisointi
Suomen hallitus toimeenpani nopeasti poikkeuksellisen hankkeen: Liinahamarin satamayhteyden tueksi tarvittiin laajamittainen kuljetusoperaatio pohjoiseen Suomeen.

Jäämerentie oli valmistunut 1931 ja sitä tarvittiin nyt kuorma-autoilla ajettaviin kuljetuksiin. Sorapintaisen tien leveys oli noin 5 metriä ja pituus Rovaniemeltä Liinahamariin 531 km.

Puolustusministeri, kenraali Rudolf Waldenin aloitteesta koottiin maaliskuussa 1940 neuvottelukunta, jolle asetettiin tehtäväksi valmistella valtioneuvostolle esitys Petsamon maantiekuljetusten järjestämisestä. Neuvottelukunta esitti huhtikuussa 1940 valmistuneessa mietinnössä, että kuljetukset annettaisiin valtioenemistölle osakeyhtiölle, jolla olisi yksinoikeus Rovaniemen ja Petsamon väliseen tavaraliikenteeseen.

Valtioneuvosto hyväksyi esityksen ja toukokuussa 1940 perustettiin Pohjolan Liikenne Oy. Yhtiön tarkoituksena oli toimia liikenteen organisoijana, jolloin varsinaiset kuljetukset olisivat tulleet yksityisten autoilijoiden hoidettavaksi. Vastoin odotuksia näitä ei kuitenkaan tullut reitille odotetulla tavalla, joten yhtiö osti omaksi kalustokseen puolustusvoimilta 150 perävaunullista

Ruotsalaiset auttavat Scania Vabiksella suomalaisen Volvo LV:n ojasta. Paavo Ruokosen arkisto.

Ford -kuorma-autoa. Liikenteen johtoon asetettiin huhtikuussa 1940 kenraali Paavo Talvela, jolle maamme hallitus lupasi järjestää sotatilain nojalla tarvittaessa diktaattorin oikeudet. Liikenne saatiin käyntiin kesäkuussa 1940.

Kalustoa ja henkilöitä tarvittiin paljon

Jäämerentien kuljetuksia varten varattiin 1600 kuorma-autoa ja palkattiin 3000 kuljettajaa ja apumiestä sekä 2000 lastaajaa. Tien kunnossapitoon otettiin 1400 pysyvää ja 4000 osa-aikaista tietyömiestä sekä kaluston huoltoon ja korjauksiin 1000 miestä töihin.

Ruotsi kärsi samasta merisaarosta kuin Suomikin ja Liinahamarin sataman kapasiteetista osa luvattiin Ruotsin käyttöön. Ruotsalaista rahtia kuljettivat 400 ruotsalaista kuorma-autoa ruotsalaiskuljettajineen. Rovaniemeltä rahti jatkoi matkaansa rautateitse Haaparannan kautta ja näin saatiin maahan mm. Yhdysvalloista ostettuja lentokoneita.

Poikkeukselliset olosuhteet

Yksi edestakainen matka Rovaniemeltä Liinahamariin ja takaisin tarkoitti lähes 1100 km:n ajoa pölyvää sorapintaista ja talvella lumipintaista ja jäistä Jäämerentietä.

Suurimmat vaikeudet tämän mittavan kuljetustehävän aikana liittyivät sää- ja ajokeliolosuhteisiin sekä liikenneturvallisuuteen. Ennen kuljetusten alkamista tien suoritteeksi oli arvioitu 400 tonnia tavaraa vuorokaudessa. Pahimmillaan – tai parhaimmillaan – tiellä kuljetettiin vuorokauden aikana yli 5000 tonnia tavaraa!

Tämän seurauksena tiepehmeni ja paikoitellen sor-

tui autojen alla. Suurien kuormien ja kovan ajon lisäksi autojen kestävyyttä koetelti kova pakkanen, joka kiristyi jopa alle -40C luke-miin. Silloisten autojen lämmitys- ja huurteenpoistolaitteet olivat tällaisiin olosuhteisiin täysin riittämättömät. Käytettävissä ei ollut myöskään kelpollisia jäähdytysveden jäätyneen estoaineita – pakkasnestettä.

Liikenteellisesti haastavimpia tiekohtia oli Saari-selän tunturien pohjoisrinteilla sijaitseva paikoitellen jyrkkä mäki, joka oli autoille rasittava kumpaankin suuntaan. Autoilijat ristivät paikan Magneettimäeksi, joka myöhemmin on nimetty museotieksi.

Liikenteen vaaroja, ongelmia ja tarinoita

Jäämerentien kapeuden ja liikenteen vilkkouden seurauksena reitillä sattui päivittäin yhteen- ja ojaanajoja. Pohjolan Liikenne Oy hankki kuljettajansa osittain sellaisista henkilöistä, joilla ei ollut aikaisempaa kokemusta autolla ajamisesta.

Oman lisänsä asiaan toi ruotsalaisten kuljettajien tottumus vasemmanpuoleiseen liikenteeseen, jolloin he tiukan paikan tullen saattoivat ohjata autonsa ”väärälle puolelle” tietä. Pahimmillaan tieltä suistumisia sattui muutaman sadan metrin välein. Keskimäärin vuoden 1940 aikana sattui kaksi kuolonkolariä viikossa.

Eniten Petsamon liikenteeseen liittyviä tarinoita on kerrottu ns. jobbareista, jotka hankkivat tavalla tai toisella kuljetuksista säännötelyn alaista tavaraa myytäväksi mustassa pörssissä. Halutuin tuote oli kahvi, jonka hankkimiseksi liikkui niin ammattimaisia välittäjiä kuin kotitarvehankkijotakin. Kahvin hinta mus-

tassa pörssissä oli yli 10-kertainen säännöstelyhintaan verrattuna. Moni autonkuljettaja oli jopa liittoutunut jobbareiden kanssa, jolloin hän pudotti kahvisäkin ennalta sovittuun paikkaan, josta se kulkeutui metsäteitä pitkin etelän markkinoille.

Autojen lastia verottivat myös varkaat, jotka varsinkin ylämäissä nousivat lavalle ja pudottivat kuorman alas. Autojen pysähdyspaikoissa, kuljettajien ruokaillessa tai levätessä saattoi lavalla ollut tavara siirtyä nopeasti varkaiden käsiin. Tämän vuoksi kuljetukset järjesteltiin myöhemmin vartioituina kolonina, jolloin takana tullut pystyi pitämään silmällä edellä kulkevaa kuormaa.

Jäämerentie jaettiin tarkastuspisteisiin ja noin 50 km:n pituisiin valvottuihin osuuksiin, joilla moottoripyöräpoliisit ja hinausryhmät partioivat vuorokauden ympäri. Lisäksi Pohjolan Liikenne Oy:llä oli 26 vakituista tarkkailijaa valvomassa kuljetusten sujuumista.

Tehokkaimmaksi keinnoksi anastusten vähentämisessä osoittautui kuljettajien vastuun lisääminen; jolloin hänen oli korvattava kaikki kuormasta matkan aikana kadonnut tavara mustan pörssin hinnoin. Selvittämättömäksi tapaukseksi jäi kokonaisen Chevrolet kuorma-auton katoaminen kahvilasteineen jäljettömiin Ivalon ja Rovaniemen välillä talvella 1941 siitä huolimatta, että kaikkia risteyksiä ja sivuteitä vartioitiin. Jäämerentien liikenteessä mukana olleet automiehet ristivät tämän vielä vuosikymmeniä myöhemmin muistamansa tapauksen ”Lentäväksi hollantilaiseksi”.

Miten kuljetukset sujuivat

Lopputuloksena tästä Petsamon liikenteestä on todettu, että kyseessä oli ainutlaatuinen eri ministeriöiden yhteistyöponnistus, johon liittyi tuhansia yksityisiä toimijoita.

Autoja oli liikenteessä enimmillään 1573 kpl ja kaantuen seuraavasti: Suomalaiset; Pohjolan Liiken-

ne Oy 516 autoa ja yksityiset 656 autoa. Lisäksi puoliperävaunuja noin 1000 kpl. Yleisin auto oli Ford V8, joita oli kahta mallia: Ford 098 T, jossa oli 85 hv:n moottori ja sitä kutsuttiin ”hävittäjäksi”. Ford 099 T oli 95 hv:n moottorilla ja siihen oli liitetty puoliperävaunu eli ”rekka”, jonka vuoksi yhdistelmää alettiin nimittää ”pommariksi”. Ohjaamoltaan nämä autot olivat samanlaiset.

Ruotsalaisilla oli ajossa 400 autoa, joista monet olivat kolmeakselisia tai perävaunulla varustettuja raskaita Scania-Vabis ja Volvo -kuorma-autoja.

Laivoja kävi Liinahamarin satamassa tuona aikana 222 kpl, tuoden ja vieden yhteensä 530 000 tonnia tavaraa. Auton kantavuus oli keskimäärin 4 tonnia ja perävaunullisen auton kantavuus yleisimmin 8 tonnia. Yhdellä autolla ajettiin kesäaikana kuukaudessa 8 reissua = 16 kuormaa. Kahden kuljettajan ajassa 12 reissua = 24 kuormaa. Talvella ja kelirikkoaikana 4 reissua = 8 kuormaa.

Oikein huonoissa olosuhteissa ei päässyt lainkaan ajamaan. Petsamon liikenne nostikin omalta osaltaan huomattavasti Suomen puolustuskykyä. Lisäksi se osoitti ensimmäisen kerran Suomen historiassa, että kuorma-autoilla oli mahdollista tehdä kansantalouden kannalta merkittäviä kuljetussuoritteita.

Yhteydellä Petsamon kautta ”vapaaseen maailmaan” oli myös suuri henkinen merkitys. Tämä edellä mainittu yhteistyö toimi pohjana jatkosodan aikaiselle keskitetylle kuljetusjärjestelmälle. Kokonaisuutena runsaan vuoden kestänyt Jäämerentien liikenne, jossa Petsamosta lähti ja Rovaniemelle saapui noin 130 autoa päivittäin, on kuljetussuoritteena vielä nykyisinkin hämmästyttävä teko, johon osallistui yli 10 000 henkilöä.

Pohjolan Liikenteen autoja Rovaniemellä kesällä 1941. Antti Salmin arkisto

Toivo Niinivirta autoilijan asussaan. Niinivirran arkistot.

Jäämerentien logo, Vehoniemen automuseon arkisto.

Toivo Niinivirta oli myös mukana

Yksi näistä Petsamon liikenteen kuljettajista oli Toivo Niinivirta, joka oli syntynyt Ahlaisissa vuonna 1911 ja ajoi Lammelan autoja tuossa tavaraliikenteen suuressa kuljetussavotassa. Tämän jälkeen hän kyyditsi henkilöautolla Lapin tiepiirin mestareita ja pohdiskeli mielessään suunnitelmia tulevan varalle.

Sodan loputtua Toivo tuli etelään ja ajoi jonkin aikaa Niemen autolla tavaraa Porin ja Helsingin välillä. Kiukaisten Paneliassa asuessaan hän osti Kahalan sahan auton itselleen ajaen puutavaraa ja kuljettaen asiakkailleen sementtiä Paraisilta.

Erik-poika muisteli läheneensä isän apumieheksi olleessaan 16 vuoden ikäinen. He ajoivat yhdessä autoilija Nurmen kanssa ensin Rauma-Lahti-Tampere-tavaralinjaa ja myöhemmin reitti jatkui Keravalle ja Kotkaan asti. Vuosien myötä poikien; Erikin, Martin, Ilkan, Veikon, Pentin ja Antin varttuessa perheyritys laajeni ja siirtyi Kokemäen Peipohjan kautta Harjavaltaan, jolloin toiminnat edelleen kasvoivat ja kuljetuskalusto lisääntyi.

Perheyritys laajeni merkittävästi syksyllä 1980, kun Toivo ja Alli Niinivirran pojat perheineen tulivat joukolla mukaan T. Niinivirta Oy:n kuljetusliikkeen toimintoihin, jolloin alkoi voimakas kehityksen aika. Tällöin kansainväliset kuljetuk-

set etelään ja itään laajenisivat voimakkaasti.

Liikennöitsijä Niinivirran Alli-puoliso huolehti tunnollisesti vuosien aikana lisääntyvistä toimistotöistä ja monista muista kuljetuksiin liittyvistä tukitehtävistä apulaistensa kanssa. Mainittakoon tässä yhteydessä vielä Niinivirran tyttäret; Eeva-Liisa, Terttu ja Mirja, jotka ovat perineet vanhempiensa yrittämisen halun ja toimivat toisaalla mukana liike-elämässä pyörien päällä.

Vuodet vierivät ja sukupolvet vaihtuvat, mutta tavarat liikkuvat jo kolmen sukupolven voimin Niinivirran autoilla, joiden kotipaikkana on Harjavalta ja Kotka.

YRJÖ S.
KAASALAINEN

Tietolähteitä:

Olli Blomberg: Kuljetuksesta kulttuuriin, Sallisten tie Kerimäeltä Kivennavan kautta Kangasalle

Markku Mäkipirtti: Puolustusvoimien moottoriajoneuvot 1919-1959

Antti, Erik ja Matti Niinivirran haastattelut ja valokuva-albumit

Pentti Ruuska: Isä, poika ja kuorma-auto, Tarinoita tuulilasien takaa

Eero Virtanen: Kun käsky kävi, Harjavallan sotaveteraanien matrikkeli vuosilta 1939-1945

Wikipedia: Liinahamarin reitti

Tällainen näkymä kohtasi Petsamon liikenteen kuljettajia. SA-kuva.

Magneettimäki on ylikuumentanut jarrut. Eino Ahon arkisto.

Äetsän Karjalaseuran saunailtaa vietettiin Kiikoisten Raudussa

Aurinkoisen, lämpimän ja kesäisen sään suosiessa koontui noin 20 henkilöä Rajalahden virkistysalueelle Kiikoisten Rautuun, Kiikoisjärven uudelle rantasaunalle.

Liisa Jokelan, Marja ja Kaarlo Koukun sekä kumppanien järjestämän kahvi- ja iltapalatarjoilun lomassa vaihdimme kesän kuulumiset, samalla kun uusittu sauna lämpeni kylvettäväksi.

Tarinan kerronnan Suomen Mestari Kaarlo Kouku muisteli karjalaisten evakoiden yllättävää tuloa Kiikan rautatieasemalle talvisodan aikana v. 1939. Kirkkoherra Heikkilä keskeytti silloin kirkonmenot ja evakoille järjestettiin pikaisesti välttämätöntä ruoka-huoltoa ja tilapäinen majoitus kirkon tiloihin.

Kuten tiedämme, esimerkiksi osa Vpl. Pyhäjärven kunnan entisiä asukkaita ja heidän jälkeläisiä on monien vaiheiden jälkeen asettunut asumaan näille seuduille. Aktiivisina, vilkaina ja toimeliaina karjalaiset ovat myös osallistuneet kunnalliseen ja muuhun yhteiseen toimintaan vuosien saatossa ja sopeu-

tuneet hyvin kantaväestön joukkoon, säilyttäen kuitenkin osan kulttuuristaan ja tuoden jotakin uuttakin tulleensa tänne uusille asuin-sijoille. Esimerkkeinä mainittakoon vaikkapa karjalampiirakat, joka maistuu hyvälle meidän kaikkien suussa, ja toisaalta onnistuneita avioliittoja on vuosien aikana solmittu puolin ja toisin, kuten liitteenä olevasta yhteiskuvasta voimme todeta.

Mainion saunan löylyjen jälkeen muutamat pulahtivat uimaan ja nauttimaan Kiikoisjärven virkistävistä ja kirkkaasta vedestä. Laskeutui joukko vesilintujakin

levähtämään Kiikoisjärven maininkeihin.

Seuran puheenjohtaja Markku Pärssinen kertoi ajankohtaisista asioista ja patisti osallistumaan syyskauden tulevaan toimintaan.

Karjalan Liiton Satakunnan piirin terveiset toi Yrjö S. Kaasalainen kertoen piiriin ja liiton menneestä ja erityisesti tulevan syksyn toiminnasta. Piirin syyskokous pidetään to 1.9.2016 klo 18, paikkana on ravintola Liisanpuisto Porissa.

Toiminnanjohtaja Satu Hallenberg pitää tarinakahvilaillan to 8.9.2016 klo 18.00 Hiittenharjun Motel-

lissa Harjavallassa. KL:n Naistoimikunta juhlii 40-vuotista toimintaansa lauantaina 15.10.2016 Karjalatalolla Helsingissä.

Muita tapahtumia voi käydä katsomassa piirin ja seurojen nettisivuilta tai ottaa yhteyttä muulla tavalla.

Ilta kului nopeasti mukavan yhdessäolon merkeissä. Lopuksi lauloimme yhdessä Karjalaisten laulun.

Mukana olleena kutsusta kiittäen ja hyvää loppukesää toivottaen

YRJÖ S.
KAASALAINEN

Porsaanmäen väkeä 1920-luvulla

Pertti Iso-Pahkala löysi äitinsä Hiljan arkistoista tämän vanhan valokuvan. Kuvassa on Porsaanmäen nuoria miehiä, naisia ja lapsia 1920-luvulla. Takarivissä vasemmalta oikealle: Kaisa Riikonen, August Mikonpoika Vesikko, Matti Pekanpoika Vesikko, Väinö Laamanen, Toimi Laamanen, AleksViskari. Alarivissä vasemmalta oikealle: Elina Kuisma, Rauha Järvinen, Impi Kuisma, Tyyne Laamanen, Selma Laamanen. Kuvan lapsia ei varmuudella osattu nimetä. Tunnistajina olivat Toini Pelkonen o.s. Vesikko, Mikko Augustinpoika Vesikko ja Pertti Iso-Pahkala.

Tarinaa kyläkirjan koostamisesta

Vernitsan viljelyksiltä Sortanlahden kauppapaikkaan -kyläkirjaa aloitettiin koota 1990-luvun lopulla. Kirjan alkuperäinen tarkoitus oli koostua Vernitsan kylälaisten haastatteluista ja nimikin olisi ollut samanlainen. Sanotaan, että asiat mutkistuvat kun ne pitkistyvät, mutta tässä mutkistuminen koitui kirjalle eduksi.

Kiitoksen ansaitsee Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön pitkäaikainen asiamies Reino Aikiä ja hänen aktiivisen kyselynsä "Missä viipyy Vernitsoisten kyläkirja". Hän myös toi esille, että Sortanlahti kuuluu olennaisesti Vernitsaan. Niinpä kirjassa historiaa lähdettiin avaamaan Vernitsan hovista ja lahjoitusmaakauden päättymisestä.

Vernitsalaiset olivat joutuneet lahjoitusmaakauden myötä taipumaan torppareiksi ja vuokraviljelijöiksi. Suomen Keisarillinen Senaatti osti Vernitsan hovin

alueen parooni Freedericksz'ltä. Senaatti ei kuitenkaan antanut alueella asuvien lunastaa viljelemiään maita. Senaatti perusti alueesta valtion mallitilan ja laittoi syyskuun 9 p. 1885 maat 50 vuodeksi vuokralle. Näin vernitsoisista tehtiin raskain ehdoin vuokraviljelijöitä.

Vernitsan torppareista, vuokraviljelijöistä ei voi puhua minään pikkutorppareina.

Monien kirjelmien ja valtuuskuntien jakeen Senaatin kamaritoimikunta päätti 3.4.1910, että Vernitsan hovista tehdään 74 itsenäistä tilaa, joissa on peltoa 20 ha, sekä yhteismesäosuus tilaa kohden 13 ha. Lisäksi 23 kpl. 2,7 ha kokoista palstatilaa. Siten vihdoinkin päästiin viljelemään omia maita. Muodostettiin osuuskuntia, tämä toi alueelle vaurautta.

Sortanlahdesta suunniteltiin kauppala, olihan se erittäin vilkas kauppa- ja

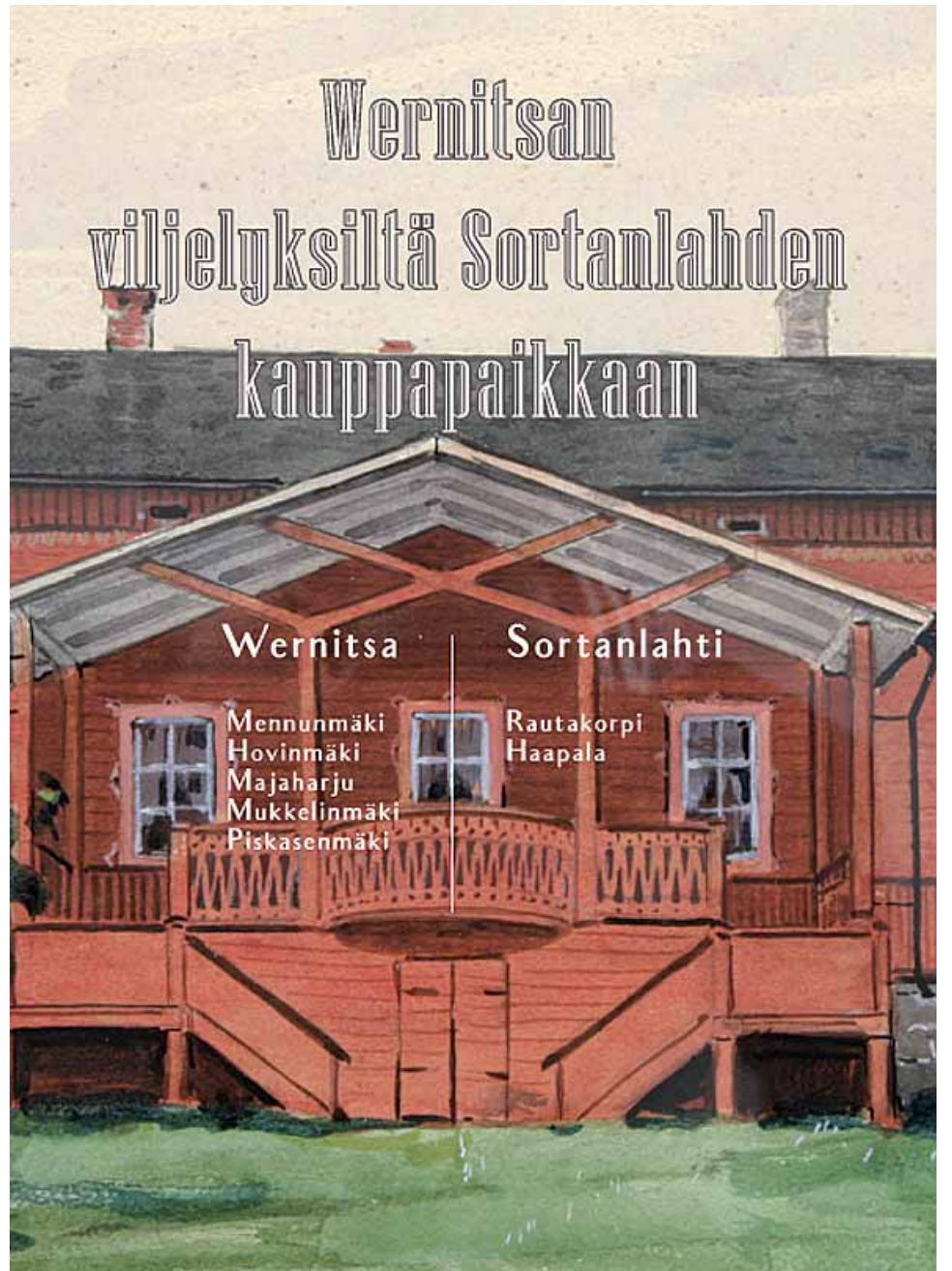
satamapaikka.

Sodan myötä kylälaisten asumisen ja elämisen merkit ovat hävinneet. Kirja on pyritty koostamaan siten, että lukijalle piirtyy alueesta elävä kuva.

Sortanlahtea pommitettiin rajusti, jäljelle jäi vain yksittäisiä rakennuksia. Vernitsan rakennuksia oli valloittaja ryhtynyt 1950-luvun lopulla purkamaan vieden rakennusten kivijalatkin pois. Matkailijalle kiinnostavat kohdat ovat olleet vähissä, mutta kirjan lukijalle Esko Simosen tekemät karttasivut näyttävät, missä kyläläiset ovat asuneet ja tiluksiaan viljeleet.

Kirjan on tuottanut Ikaalisten Karjalaseura. Kirja on mahdollista ostaa julkaisu-tilaisuuden yhteydessä. Myöhemmin kirjatoimikunnalta sekä Ikaalisten Kirjakaupasta.

LEA JOKINEN

TERVETULOA Wernitsan viljelyksiltä Sortanlahden kauppapaikkaan -kyläkirjan julkistamistilaisuuteen! Tilaisuus järjestetään Kauppilan Matkailutilalla 15.9.2016 klo 14.00, os. Kauppilanranta 2, 38500 Ikaalinen. Kahvitarjoilua varten pyydämme ilmoittautumista 12.9. mennessä, puh. 040 734 2865 tai lea.jokinen@ippnet.fi

Terveisin kirjatoimikunta:

Marja-Terttu ja Kalevi Hämäläinen,
Kirsi-Marja ja Matti Humala, Pirkko Haavisto,
Pentti Lappalainen ja Lea Jokinen
Kirjan hinta 40 euroa,
postituksiin lisätään lähetyskulut.

Kukko ukko ja hänen kaunis Liisa-tytär miehensä Tuomas Kaasalaisen ja lastensa kanssa.

Vaatturi Pekka ja Helena Hinkkanen v. 1919 ja lapset Väinö, Elma, Lyydia, Tuure, Tauno, Uuno, Rauha ja Eila.

Musakan albumista, pyykkipäivä Laatokan rannassa.

Uusilla asuinsijoilla 70 vuotta, osa 5

Kirjoitussarja jatkuu osalla 5. Aiemmat kirjoitukset on julkaistu lehdissä 4, 5, 6 ja 7 / 2016.

Kuljun perämaan tietä uudelta Porintieltä eteenpäin

Kun uusi Porintie ylitetään, on siinä tien vieressä kaksi asutusvaiheen jälkeen rakennettua omakotitaloa tonteillaan. Seuraavana oikealla puolen tietä kuten edelliseltäkin, on aivan uusi omakotitalo pihapiireineen. Se on Esko ja Elin Purasen nuoremman pojan, Ilkan, vaimonsa Helin ja heidän pienten lastensa Emilian, Olivian ja Eemelin koti.

Tämän omakotitalon jälkeen tullaan peltoaukealle, minkä laitamilla on kolme siirtolaistilaa. Kauimpana vasemmalla, metsän reunassa on Eino ja Helvi Ojosen rakentama talo. Perheeseen kuului Suoniemelle tullessa myös Einon äiti Miina Ojanen ja hänen sisarensa Iida eli Iita. Einon ja Helvin tytär, Marja-Liisa syntyi 1947. Ojaset olivat Alakylästä, Sirkkanmäeltä. Kotikylässään perhe tunnettiin Einon isän ammatin mukaan puuseppä Ojosen perhekuntana. Uudella kotipaikalla vanhat sisarukset Miina ja Iita asustivat pihapiiriin "ensiasunnossa" noin kymmenen vuoden ajan. Marja-Liisa valmistui apuhoitajaksi ja oli työssä Nokialla, kunnes avioitui ja muutti muualle. Leskeksi jäätyään Eino testamenttasi tilan tytärtänsä pojalleen, joka isänsä kuoltua myi tilan sen nykyisille omistajille.

Eino Kurosen ja leskiäitinsä Anni Kurosen uusi kotipaikka tuli Ojosen naapurin. Kurosetkin olivat Alakylästä ja asuneet sielläkin naapuruksina Ojosten kanssa. Eino rakensi asuinrakennuksen ja tarvittavat ulkorakennukset. Hän avioitui ja jälkimmäisestä avioitumisesta ovat lapset Tiina ja Petri asuvat edelleen Nokialla. Perheen äiti, Senni, kävi hankalan matkan takaa vuosikaudet ansiotyössä Tampereella. Tiina on yrittäjä, omistaa "Aino ja Reino" -nimisen ravintolan Nokian keskustassa, ja Petri on tehnyt artesaanitöitä. Petri asuu vaimonsa kanssa kotitalossaan, mutta on myynyt maat naapurilleen Rikkiselle, joka omistaa myös Ojosen palkan.

Samalle aukealle Ojasten ja Kurosten kanssa, kylätien oikealle puolelle, rakensivat uuden kotinsa Toimi ja Laina Felin. Laina oli Alakylästä, o.s. Määttänen. He elivät kahdestaan. Toimi ja veljensä Väinö olivat Konsta Felinin pojista vanhimpia ja heillä kummallakin olivat jo Noitermaassa omat

kotipaikat. Toimin ja Lainan vielä nuori koti sijaitsi Noitermaassa "Mattilan mäellä", Heikki Purasen naapurissa. Täällä uudella paikalla he ahersivat yhdessä Lainan kuolemaan asti. Leskeksi jäätyään Toimi avioitui samalta Kuljun kylältä olevan Anelma Setälän kanssa. Toimin kuoltua Veikko Pulakka osti tilan maat lisämaikseen. Anelma Felin, nyt yli 80-vuotias, elää edelleen tässä Toimin ja Lainan rakentamassa talossa ja pitää siitä hyvää huolta.

Kun Kuljun perämaan tietä kuljetaan metsäistä talvalta noin puoli kilometriä, ollaan jo lähellä perämaan peltoaukeaa. Tähän, tien oikealle puolelle, rakensi silloinen nuori pari, Lauri ja Irja Felin uuden kotinsa pihapiireineen. Siinä ne ovat edelleen tekijöistään muistuttamassa: sauna, navetta, asuinrakennus, autotalli-varastovaja. Tämä oli rakennusjärjestys.

Irja oli Martti Matikaisen nuorin tytär, "Kujasuu Irja". Perheellä oli tälle paikalle asettuessaan poikansa Arto. Heli-tytär syntyi muutaman vuoden kuluessa. Laurin perheessä eli alkuvuosien ajan myös Konsta-pappa, Laurin isä.

Noitermaassa Konsta Felinin talo oli yhtenä ja sijaitsi kylän keskustasta noin kahden kilometrin päässä olevassa Soprikkalassa, kylän niittypelloilla eli "Korvessa" ja siitä johtui kyläläisten kesken tunnettu "Korven Konsta" -nimi. Perheeseen kuuluivat sodan päätyttyä isän lisäksi veljekset Eino, Tauno ja Lauri. Einon kotipaikaksi tuli uudessa elämän vaiheessa Myrskylä.

Suoniemellä kotitila jaettiin. Taunolle ja Laurille tulivat omat, vierekkäiset tilat. Lauri Felin oli sotainvalidi. Hän oli menettänyt näön toisesta silmästään ja sirpaleet ruumiissa muistuttivat olemassaolostaan. Irja ja Lauri olivat elämänsä myönteisiä, ahkeroivia ja seurallisia. Kyläilimme usein toisissamme, ja muistan, miten puheet aina menivät sinne rakkaaseen, menetetyn kotikylään. "On nii vaikeaa tottua näihin tummii kuusimetsii täs ympäril", sanoi Irja, "siel koton ol valosat männiköt". Irjan koti oli lähellä Lamminharjua ja sen männikköä.

Iän myötä tulivat sairaudet. Niinpä he luopuivat karjasta, vuokrasivat pellot naapurin isännälle ja muuttivat Nokian keskustasta ostamaansa kerrostalohuoneistoon. Arto ja Heli kouluttautuivat, perustivat perheet ja asettuivat omille aloilleen. Arto teki elämäntyönsä Fortumin palveluksessa suunnittelupäällikkönä ja asuu edelleen Helsingissä. Heli, nykyisin Vihot-

tula, asuu Ikaalisissa. Hänen työpaikkanaan oli 2. asteen ammatillinen koulu Hämeenkyrössä ja hän oli siellä yleisaineiden lehtorina. Syksyllä 2015 Heli väitelti kasvatustieteen tohtoriksi. Tila on edelleen Arton ja Helin omistuksessa, Artolle perheineen kesäviikko paikka.

Kuljun alue, perämaan peltoaukea

Rajalan koululta lähtenyt tie päättyi perämaan aukean oikeassa reunassa olleen kartanon muonamiesten asuinrakennuksen kohdalle.

Rakennus oli entisiä Terijoen huviloita, joita oli jäänyt tyhjiilleen pietarilaisilta omistajilta Venäjän vallankumouksen ja Suomen itsenäistymisen aikaan. Näitä myytiin halukaille ja Kuljun kartanon omistaja tuotti 1920-luvulla niistä muutama alueelleen. Talo poikkesi ulkomuodoltaan maa-laistaloista mm. lasiverantansa johdosta. Talon sisään oli rakennettu kolme pientä kahden huoneen asuntoa sekä yhteinen leivintupa.

Alkuaikana perämaahan muuttaneille asukkaille rakennus huoneineen oli erittäin tarpeellinen ensiasunto, ja parhaimmillaan siinä majaili neljä eri taloutta. Ulkorakennuksena oli sauna ja sen eteishuoneessa pyykinpesutila. Asuinrakennuksen lähellä oli kartanon tilava suulirakennus, mikä jaettiin kahden tilan kesken. Tämä paikka ja siihen liitetyt maat tulivat nyt Pekka ja Helena Pulakan ja heidän perheensä omistukseen.

Kuljun kartanon omistaja Bengt Elving myi neljä siirtolaistilaa vapaaehtoisella kaupalla ja tämä tila oli yksi niistä. Tavallisimmin tiloista tehtiin hallintasuojamuseo, ja sen sai haltuunsa, kun tila oli maksettu tiettyyn määrään asti.

Suoniemelle tullessa Pekka Pulakan perheeseen kuuluivat vanhempien lisäksi Pentti, Anna-Liisa ja Aino. Seuraavana keväänä uuteen kotipaikkaan tuli myös vanhempi poika Veikko nuoren vaimonsa Kertun, o.s. Eloranta ja pienen Elin-tytären kanssa. He elivät omassa taloudestaan. Perheen vanhin tytär Aura oli keuhkokuumeella 1944 muuttanut miehensä kotiin Viitasaarelle.

Noitermaassa tämä Pulakan perhe asui Vanhallamäellä, maantien ja rautatien puolivälissä, jonne kutsutettiin Vesikonmäeltä. Sota-aikana palaneen talon tilalle rakennettu koti on edelleen paikallaan, nyt pietarilaisperheen kesäasuntona. Mikä historian oikku: meidän kotimme pietarilaisperheen kesäpaikkana, me entisessä pietarilaisperheen kesäkodissa!

Kesäsunnuntain viettoa Pekka Pulakan pihassa Kuljun Perämaassa 1949. Kuvassa Karttusia, Felineitä ja Pulakoita.

Kuljun perämaassa oleva kotipaikka jäi Veikon omistukseen. Veikon perheeseen syntyi vielä kaksi poikaa, Esko ja Jukka. Pentti lähti opiskelemaan ja valmistui yhteiskuntatieteen maisteriksi. Hän oli sanomalehti Keski-Pohjanmaan pitkäaikainen päätoimittaja. Pentti ja Päivi, o.s. Mustamäki Saarijärveltä asuivat perheineen Kokkolassa. Anna-Liisa, nykyisin Heikkilä (tämän kirjoittaja), valmistui kansakoulun opettajaksi ja on tehnyt elämäntyönsä Nokian kaupungin Linnavuoren koulussa.

Isä-Pekka muutti 60-luvun alussa Helena-äidin ja Ainin kanssa Ainolle ostamaansa omakotitaloon. Talo oli lähistöllä. Aino, nykyisin Honkala, avioitui, mutta jäi varsin pian leskeksi ja Risto-pojan yksinhuoltajaksi. Nykyisin hän asuu Nokian keskustassa.

Veikon jälkeen kotipaikka on ollut Eskon ja Ullan, o.s. Lehtonen omistuksessa. Edellä kerrottu talo paloi siinä vaiheessa, kun Esko ja Ulla remontoivat sitä omaan käyttöön. Nykyinen asuinrakennus on heidän rakennuttamansa. Esko on koneinsinööri ja oli työssä Tampereen Sähkölaitoksella, samalla hän oli sivutoiminen maanviljelijä. Jukka on entinen yrittäjä ja asuu Nokialla.

Peltoaukean vastakkaiselta puolelta saivat uuden kotipaikan Pulakan sisarukset Reino, Kerttu ja Heikki. Myös tämä tila ostettiin vapaaehtoisella kaupalla. Sisarukset olivat Pekka Pulakan veljen, Heikki Pulakan vanhemmistaan varhain orvoiksi jääneitä lapsia. Heidän kotinsa Noitermaassa oli Vesikonmäellä. Sisaruksia oli alkuaan seitsemän. Heistä Viljo kaatui sodassa, Aili, sotalleski, eli Hl. Koskella, Esteri avioitui Keuruun Häkiskylään ja Laura oli tar-

kastuskarjakkona Kiikalassa, jossa avioitui.

Sodan käynyt Reino ja nuorimmat sisaruksista, Kerttu ja Heikki, alkoivat nyt yhdessä rakentaa ja viljellä. Reino tahtoi, että koti rakennetaan tiilestä. Sitä varten hän opiskeli tiilenteon ja polton. Tässä olisi aihe omaan tarinaan. Muistan tiilien tekourakan ja olin osallisena talkoisiin kesällä 1947. Talo valmistui ja samoihin aikoihin sisarusten elämänvaiheissa tuli muutoksia. Kerttu avioitui Toivo Niukkanen kanssa ja muutti nuorikkona Niukkanen perheeseen Kuloveden toiselle puolen. Myös Reino ja Heikki löysivät puolisonsa, Heikki Luran, o.s. Manner Pornaisista ja Reino Tuovi Elorannan myös Pornaisista. Reinon ja serkkunsa Veikon vaimot olivat sisaruksia.

Heikki osti Siurosta omakotitalon, jossa eli perheensä kanssa. Heikin pitkäaikaisin työpaikka oli SOK:n mylly Nokialla. Reino ja Tuovi jäivät kotipaikalle. Perheeseen syntyivät tyttäret Kaija ja Tarja. Kaija kävi oppikoulua ylioppilaaksi asti. Hän avioitui Hannu Valkaman kanssa ja teki elämäntyönsä maatalon emäntänä Hämeenkyrössä. Tarja, nykyisin Kimberg, valmistui kylmäkoksi ammattikoulusta ja hän on yrittäjänä Nokian keskustassa pitäen lounasruokaa ja pitopalvelua. Tarjalla on omakotitalo entisen kotinsa lähellä.

Reino Pulakan tilan omistaa nyt hänen Kaijatyttärensä poika Jarno Valkama. Nuori perhe asuu tässä Jarnon isoisän rakentamassa "Valkoisessa talossa", ja Jarno, rakennusinsinööri, viljelee tilaa sivutoimisesti. Vanhoista sisaruksista ovat elossa Laura Suominen, joka asuu Espoon Tapiolassa ja Kerttu Niukkanen.

Rajalantie jatkui vähäisempänä kohti Pukkilan-

niemeä ja Jokisjärveä, nykyisin Pukkilanniementie. Tämän tien varrella, edelleen perämaan aukealla, tien oikealla puolella, on Matti ja Annikki Karttusen asuinpaikka. Tästä, samoin kuin Reino Pulakan kohdalla on hyvä näkymä Jokisjärvelle.

Matti ja Annikki, o.s. Matikainen, olivat nuori pari uudelle kotipaikalle asettuessa. Sittemmin perheeseen syntyi Kirsti-tytär. Tila oli alkuaan yhteinen Matti ja Vilho Karttusen kanssa. Vilhon vaimo, Sirkka, o.s. Viskari, on kotoisin Sakkolasta. Vilho, jolla oli mallipuusepän koulutus, luopui osuudesta ja siirtyi puualan yrittäjäksi Kangasalle.

Mieleeni on jäänyt tapa-eräältä sunnuntaipäivältä. Vilho ja Sirkka olivat olleet Veikon ja Kertun luona kyläilyllä. Siinä ulkona, pois lähtiessään Vilho, esikoispoikaansa olkapäillään pidellen toisteli: "Maanviljelys ei kannata, maanviljelys ei kannata...". Lienee ollut ammatinvaihto tuolloin pohdinnan alla.

Evert Karttusen yhteydessä on kerrottu Karttusten Noitermaan kotipaikasta. Anni Karttunen, sisarusten äiti, kuoli varsin pian Suoniemelle tulon jälkeen. Kuljunpe-
rän nuorista pareista nuorimpina Matti ja Annikki aloittivat uudella kotipaikallaan rakentamisen, rai-
vaamisen, viljelyn ja karjanhoidon. Kirsti koulutettiin. Hän valmistui kauppatieteen maisteriksi ja lisäksi filosofian kandidaatiksi. Hän työskenteli ensin SOK:n teollisuudessa ja sitten KPO:ssa ja Nordea-pankissa eri tehtävissä. Kotitila on edelleen Kirstin omistuksessa, mutta rakennukset on myyty.

Jatkuu...

ANNA-LIISA
HEIKKILÄ

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön adressit

Adressit 10 euroa
kappale
+ postituskulut.
Tilaukset:
Juhani Forsberg
Ryytimaantie 19 A 8
00320 Helsinki,
puh. 050-511 2899
tai
juhaniforsberg@gmail.com

Muistojen järvi -DVD:stä on otettu toinen lisäpainos. DVD julkaistiin v. 2007. Uuteen painokseen v. 2011 lisättiin Kaarina Pärssisen kirjoittama esite. Levyä voi ostaa seuran tilaisuuksissa, kesän juhlilla tai jo ennakoon Kaisa-Liisa Korhoselta. Hinta on 20e / kpl.

Vpl. Pyhäjärvi -tuotteita edullisesti lahjaksi ja omaan käyttöön

Hanki nyt vaakunapaita, jota saatavana jälleen kaikissa pohjaväreissä valkoinen, helmenharmaa ja musta. Tuote, juuristamme kertova Vpl. Pyhäjärven vaakunapaita, sopii esim. lahjaksi ja asukseksi tuleville kotiseutumatkoiille, vaikka koko ryhmälle. Aidon värisellä Vpl. Pyhäjärven vaakunan kuvalla ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL varustettua erittäin hyvälaatuista T-paitaa löytyy valkoisissa ja mustissa sekä V- että pyöreällä kaula-aukolla, mutta helmenharmaissa vain pyöreäaukkoisena. Koot S, M, L, XL hinta 15 e/kpl ja isommat koot XXL ja XXXL 20 e/kpl. Mustia V-aukkoisia vain muutama iso koko jäljellä.

Dokumenttielokuva Muistojen järvi vuosilta 1939-44 Pyhäjärvellä, mukana liuskan seloste elokuvasta, DVD:n hinta 20 e/kpl.

Seuran 50-vuotishistoriikki (2007) tarjoushintaan 10 eur/kpl. Hanki myös kirja Suvannon seutu 1917-1921, elämää ja ihmiskohtaloita: hinta jäsenille 30 euroa, muille 40 euroa.

Postitettaessa lähetysiin lisätään postituskulut. Tilaukset ja tiedustelut toistaiseksi ainoastaan Kaisa-Liisa Korhonen 050-590 5433, e-mail kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi (huom. muuttunut sähköpostiosoite)

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiöltä tuotteita itselle tai lahjaksi:

Pyhäjärvi-kirja
350 s. Reino O. Kukko –
Kaarle Viika, 1989.
Historiaa sanoin ja kuvin,
sekä murrenasto
selityksineen.
Hinta 25 euroa.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 60-vuotishistoriikki
136 s. Reino Äikiä, 2008.
Runsaasti kuvia ja muisteluja säätiön alkuaikojilta ja eri paikkakunnilla pidetyistä Pyhäjärvijuhlilla ja muista pyhäjärveläisten tapahtumista.
Hinta 20 euroa.

Suvannon seutu 1917-1921, elämää ja ihmiskohtaloita
336 s.
Suvannon seudun paikallishistorian työryhmä, 2015.
Hinta 40 euroa.

Vpl. Pyhäjärvi-pöytästandaari
Suunnittelu Kaarle Viika, 1963. Hinta 42 euroa.

Vpl. Pyhäjärvi-isännänviiri
Koko 45x400 cm.
Suunnittelu Kaarle Viika, 1992. Hinta 75 euroa.

Hintoihin lisätään postituskulut.

Tilaukset ja lisätiedot
Pirjo Kiiala,
puh.0442815 047 tai
pirjo.kiiala(at)gmail.com.

Mistä löydän hyvän lahjan?

Tässä vihje: Hanki kirjapari *Kaunisti Vpl Pyhäjärveä*, osat I ja II. Yhteensä 736 sivua ja 1750 kuvaa. Koko A4. Hinta vain 95 euroa + läh. kulut. Lisätietoja ja tilaukset: taubila@pp.inet.fi tai 044 564 1040. Noudettavissa myös johtokunnan jäseniltä ilman lähetyskuluja. Sekä <http://vpl-pyhajarvi.fi/kirjapuoti>. Suvannon seutu 1917-1921 elämää ja ihmiskohtaloita 336 s. Hinta 40 euroa. Tilaukset puh. 040 021 3369. Suvanto-kirjaa vain tästä numerosta 040 021 3369 tai sähköpostistani. Numerosta 044 564 1040 vain Kaunisti Vpl Pyhäjärveä.

TAPAHTUMAKALENTERI

Tampereen Seudun VPL Pyhäjärvikerhon syyskauden ensimmäinen tarinatuokio on keskiviikkona 7.9.2016 klo 13.30 Koulukatu 12, Tampere. Kerrataan menneen kesän tapahtumia ja suunnitellaan tulevaa kautta. Kahvit ja arpajaiset. Tervetuloa!

Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerhon syyskauden avaus pidetään torstaina 8.9.2016 Seija ja Antero Pärssisellä Kiviniementie 424, 17120 PAIMELA. Lähtö Lahden torilta klo 13, Kiviniemessä klo 13.30. Tervetuloa.

Suvannon seudun sukututkimuspiirin seuraava tilaisuus pidetään lauantaina 17.9.2016 Helsingissä Karjalatalon Laatokka-salissa, klo 13-14 vapaata keskustelua ja tietojen vaihtoa ja varsinainen kokous klo 14-17. Kokouksen isäntinä ovat pyhäjärveläiset ja aiheina muun muassa Taubilan historiahankkeen tilannekatsaus sekä Vernitsan kyläkirjan esittely. Kaikki alueen historiasta ja sukututkimuksesta kiinnostuneet ovat tervetulleita avoimeen tapaamiseen.

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry:n jäsentapaamiset Karjalatalolla syyskaudella: su 9.10. ja syyskokous su 20.11. klo 14 sekä joulujuhla su 11.12. Tervetuloa jatkamaan toimintaamme. HUOM: Pyhäjärvi-juhlien talkooporukan kiitosjuhla Karjalaisella kesäkodilla Jollaksessa su 28.8.

SUVANNON SEUTU 1917-1921

elämää ja ihmiskohtaloita

Elämää ja ihmiskohtaloita
vuosilta 1917-1921

Tilaukset
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö ja
Vpl. Pyhäjärvi-seura

Seuraava Pyhäjärvi-lehti
ilmestyy syyskuussa.

Aineistot toimitukseen viimeistään
12.9.2016 mennessä, kiitos!

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö sr
Kotisivut: www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Päätoimittaja:
Marjo Ristilä-Toikka
Korpimetsontie 16
37570 Lempäälä
puh. 040 730 2622
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:
Toimitus, päätoimittaja
Korpimetsontie, Lempäälä
kts. yhteystiedot vierestä

Toimitusneuvosto:
Juhani Forsberg, Pertti Hakanen, Mauri Hauhia, Kirsti Naskali, Esko Pulakka, Markku Pärssinen ja Marjo Ristilä-Toikka.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön asiamies
Kirsti Naskali
Miharintie 312
37200 Siuro
puh. 040 719 2692
kirsti.naskali@gmail.com

Toimituksella on oikeus lyhentää ja muokata lehteen lähetettyä aineistoa.

Sivunvalmistus:
Marjo Ristilä-Toikka

Painopaikka:
Botnia-Print Oy
Kokkola

Tilaushinnat: koti- ja ulkomaat 30 euroa/vsk.
Ilmoitushinnat (pmm): kuolinilmoitukset.....0,70 e
tekstissä.....0,80 e
pienin ilmoitus.....20 e
Hintoihin lisätään alv. 24%